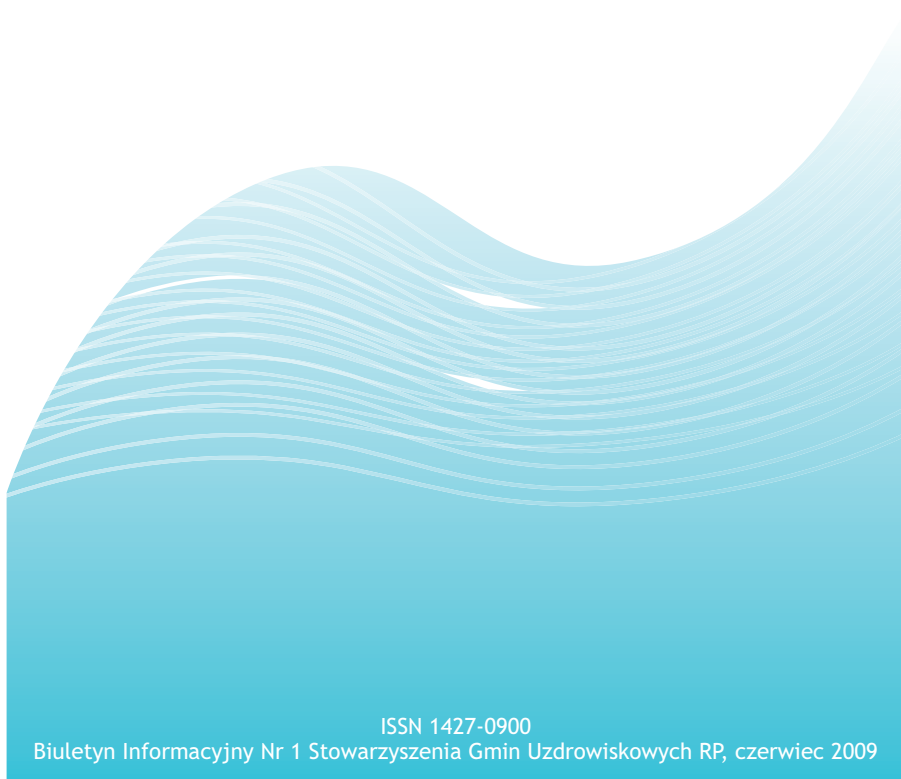

Jedziemy do wód w...

ISSN 1427-0900

Biuletyn Informacyjny Nr 1 Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP, czerwiec 2009

Biuletyn wydany przez:
Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP
33-380 Krynica-Zdrój, ul. Czarny Potok 27/24
tel. (0*18) 477-74-50, fax (0*18) 477-74-51

www.sgurp.pl
e-mail: biuro@sgurp.pl

Redakcja
Jan Golba
Katarzyna Rymarczyk-Wajda

Fotografie
Archiwum SGU RP

F.P.H.U. ERIZED Sebastian Marchacz
33-312 Tęgoborze 37

Spis treści

Od Redakcji	5
-----------------------	---

Z ŻYCIA SGU RP

I Ogólnopolska Konferencja „Architektura Kurortowa” w Pólcynie-Zdroju	7
Wystąpienie Jana Golby - prezesa Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP podczas konferencji	9
Posiedzenie Senackiej Komisji Zdrowia (K. Rymarczyk-Wajda)	13
Projekt ustawy uzdrowiskowej z dnia 11.11.2008 r. przygotowany przez Ministerstwo Zdrowia	17
Uwagi Zarządu SGU RP do projektu zmian ustawy z dnia 28.07.2005r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (J. Golba)	27
Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - potrzeby zmian (J.Golba)	35

UZDROWISKA PO LIFTINGU

Kolektory słoneczne dla mieszkańców Szczawnicy - skutecznym sposobem na ograniczenie niskiej emisji w gminach uzdrowiskowych (T. Hurkała)	37
--	----

DZIAŁANIA PROMOCYJNE

Międzynarodowe Targi Turystyczne w Kijowie (K. Rymarczyk-Wajda).	45
XVIII Kongres Uzdrowisk Polskich w Muszynie	49

REFERATY

Joga jako system ćwiczeń fizycznych pozwalający zachować zdrowie i dobre samopoczucie na długie lata (J. Szopa, M. Grabera, A. Hadzik)	55
---	----

Od redakcji

Witamy serdecznie wszystkich Czytelników Biuletynu Informacyjnego Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP „Jedziemy do wód w ...”.

Cieszymy się niezmiennie, iż nasze czasopismo podejmujące zagadnienia uzdrowiskowe, turystyczne, prawne, podatkowe zyskuje coraz większą ilość odbiorców o czym świadczy rosnąca liczba podmiotów zainteresowanych pozyskiwaniem naszego informatora. Szczególnie instytucje naukowe zainteresowane są uzyskiwaniem bieżących informacji i sprawozdań z konferencji naukowych poświęconych problematyce uzdrowiskowej.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom naszych odbiorców oraz realizując statutowe cele naszej organizacji, w których kluczowe miejsce zajmują: popularyzacja problematyki uzdrowiskowej oraz rozwój badań naukowych z zakresu turystyki uzdrowiskowej i uzdrowisk, Zarząd SGU RP postanowił powołać Radę Naukową Biuletynu Informacyjnego.

Wchodzący w skład Rady Naukowej wybitni znawcy różnych dziedzin naukowych w tym także problematyki uzdrowiskowej, będą pełnić również funkcję recenzentów materiałów naukowych, referatów i wystąpień podejmujących zagadnienia z zakresu turystyki i uzdrowisk.

Staraniem Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP w skład Rady Naukowej Biuletynu Informacyjnego weszli:

- **prof. zw. dr hab. Andrzej Rapacz** - Kierownik Katedry Marketingu i Zarządzania Gospodarką Turystyczną, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
- **prof. dr hab. inż. arch. Elżbieta Węclawowicz-Bilska** - Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej,
- **prof. dr hab. Marek Zdebel** - Uniwersytet Śląski - Katedra Prawa Finansowego
- **prof. dr hab. Janusz Szopa** - Kierownik Katedry Turystyki i Rekreacji AWF Katowice,
- **dr Tadeusz Burzyński** - Dziekan Wydziału Turystyki i Promocji Zdrowia GWSH Katowice, Dyrektor Instytutu Turystyki w Krakowie.

Jesteśmy przekonani, że zapoczątkowana współpraca z przedstawicielami świata nauki przyniesie wiele wymiernych korzyści dla środowiska naukowego, branży turystycznej i uzdrowiskowej.

W dniach 24-25 kwietnia 2009r. w Polczynie-Zdroju odbyła się ogólnopolska konferencja pn. „Architektura Kurortowa”, poświęcona problematyce kształtowania przestrzeni i architektury uzdrowiskowej. Starannie dobrane referaty i ciekawe wystąpienia wielu autorów naukowych oraz praktyków stały się podstawą do przygotowania sprawozdania z tak wyjątkowej konferencji, które zamieszczamy na łamach biuletynu.

Wśród najbardziej dyskutowanych przez środowiska uzdrowiskowe w ostatnim czasie tematów znalazły się:

- przygotowany przez Ministerstwo Zdrowia projekt nowelizacji ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych,
- proces prywatyzacji uzdrowiskowych Spółek Skarbu Państwa,

- projekty zmiany zapisów prawnych blokujących rozwój miejscowości uzdrowiskowych i lecznictwa uzdrowiskowego występujące w takich ustawach jak: ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie ...(...) i ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o podatkach i opłatach lokalnych,
- problemy związane z brakiem możliwości podziału nieruchomości na obszarach uzdrowiskowych, w których brak jest miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- Kongres Uzdrowisk Polskich w Muszynie,
- kwestie związane z możliwością pozyskania krajowych środków finansowych na montaż baterii słonecznych w uzdrowiskach.

Bieżące informacje dotyczące powyższych zagadnień znajdziecie Państwo właśnie na łamach naszego czasopisma w postaci sprawozdań, opinii, propozycji zmian i artykułów problemowych.

W związku z rosnącym zainteresowaniem ze strony gmin uzdrowiskowych realizowanym przez UMiG Szczawnica programem ograniczenia niskiej emisji poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na terenie gminy, zamieszczamy szczegółowe wytyczne wyjaśniające w jaki sposób i przy pomocy jakich narzędzi prawnych można uzyskać wsparcie finansowe na realizację tego typu zadań ekologicznych. Wdrażanie nowoczesnych, innowacyjnych rozwiązań ekologicznych z pewnością poprawi poziom i jakość świadczonych usług uzdrowiskowych oraz zapewni na długie lata właściwą ochronę walorów krajobrazowych i uzdrowiskowych. Zachęcamy Państwa do skorzystania ze sprawzonego przez władze Szczawnicy schematu działań i podjęcia trudu pozyskania środków finansowych na realizację programu ochrony środowiska.

W bieżącym numerze chcielibyśmy zachęcić również Państwa do udziału w XVIII Kongresie Uzdrowisk Polskich, który odbędzie się w dniach 4-6 czerwca 2009 r. w Muszynie.

Tegoroczny Kongres Uzdrowisk Polskich przebiegający pod hasłem przewodnim „Innowacyjne kierunki rozwoju turystyki uzdrowiskowej i lecznictwa uzdrowiskowego” ma za zadanie dostarczyć jego uczestnikom najnowszych i najbardziej aktualnych informacji, na ten temat, zapoznać z najnowszymi osiągnięciami medycyny i turystyki uzdrowiskowej, które pozwolą wytyczyć kierunki rozwoju uzdrowisk na najbliższe lata. Walne Zebranie Członków SGU RP pozwoli podjąć bieżącą problematykę, wymienić doświadczenia oraz wypracować program działania na najbliższe lata. W tym roku Kongres będzie miał charakter międzynarodowy, bowiem po raz pierwszy w historii wezmą w nim udział również władze Europejskiego Związku Uzdrowisk. Kongres będzie się odbywać pod patronatem najwyższych władz ustawodawczych i administracyjnych, a w Komitecie Honorowym zasiadą: przedstawiciele rządu (w randze ministrów), samorządów wojewódzkich i świata nauki (o uznanym dorobku w zakresie medycyny, lecznictwa uzdrowiskowego, turystyki).

Życzymy miłej lektury wszystkim Czytelnikom Biuletynu „Jedziemy do wód w..”, a wszystkim uczestnikom i gościom XVIII Kongresu Uzdrowisk Polskich wielu sukcesów i satysfakcji z podejmowanych działań na rzecz rozwoju samorządów, uzdrowisk i lecznictwa uzdrowiskowego w Polsce.

Katarzyna Rymarczyk-Wajda
Kierownik Biura SGU RP

I Ogólnopolska Konferencja

„ARCHITEKTURA KURORTOWA” W POŁCZYNIE-ZDROJU

W dniach 24 - 25 kwietnia 2009 r. w Połczynie- Zdroju, odbyła się I Ogólnopolska Konferencja ARCHITEKTURA KURORTOWA. Organizatorem konferencji było Towarzystwo Wspierania Rozwoju Pomorza Zachodniego SZCZECIN-EXPO ze Szczecina. Honory gospodarza pełniła Burmistrz Połczyna-Zdroju Pani Barbara Nowak. Konferencja odbywała się pod Honorowym Patronatem Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP, Izby Gospodarczej „Uzdrowiska Polskie”, Stowarzyszenia Architektów Polskich oraz Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków.

Inicjatywa zorganizowania konferencji zrodziła się w wyniku dyskusji wśród uczestników kolejnych edycji Polsko - Niemieckiej Konferencji „ANTIKON Architektura Ryglowa - wspólne dziedzictwo”, którą Towarzystwo SZCZECIN-EXPO organizuje w roku 2009 już po raz dziesiąty. Uczestnicy ANTIKONU- konserwatorzy zabytków, architekci i urbaniści - zawodowo i osobiście wrażliwi na ład przestrzenny, wielokrotnie pochylali się nad dziedzictwem niezwykle urokliwej i oryginalnej architektury uzdrowisk, kurortów, miejscowości wypoczynkowych, turystycznie atrakcyjnych. Zharmonizowana i estetyczna przestrzeń,

piękna, społecznie aktywna architektura, dobroczynnie wpływają na kuracjuszy, turystów i mieszkańców. Można powiedzieć, że mają moc uzdrawiającą. Wiedzieli o tym dawni projektanci uzdrowisk, którzy nawet najmniejszą część przestrzeni podporządkowywali komfortowi i przyjemności kuracjuszy nie zapominając przy tym o mieszkańcach. Powinni wiedzieć o tym architekci i urbaniści, urzędnicy i radni samorządowi - wszyscy, od których zależy kształt przestrzeni uzdrowiska, kurortu, miejscowości wypoczynkowej. Powinni o tym wiedzieć inwestorzy, którzy chcą przyciągnąć do swoich obiektów nowych klientów.

I właśnie taką niepowtarzalną możliwość współpracy, wymiany poglądów, dyskusji o wspólnych problemach oraz poszukiwania najlepszych rozwiązań, umożliwiła zorganizowana konferencja. Zaproszenie do wygłoszenia referatów konferencyjnych przyjęli m.in. **Dariusz Śmiechowski** - Sekretarz Generalny Stowarzyszenia Architektów Polskich; dr inż. arch. **Krzysztof Nawratem** - architekt, urbanista, teoretyk miasta, wykładowca architektury na Uniwersytecie Plymouth

[jedziemy do wód w 7](#)

Uczestnicy Konferencji „Architektura Kurortowa”

w Wielkiej Brytanii; prof. dr hab. inż. arch. **Jan Juliusz Tajchman** z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu; dr historii sztuki **Grażyna Ruszczyk** - z Instytutu Sztuki PAN, dr inż. arch. **Artur Kostarczyk** - z Instytutu Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, dr historii sztuki **Barbara Tondos**, dr inż. **Waldemar Affelt** z Politechniki Gdańskiej, prof. dr hab. inż. arch. **Elżbieta Węclawowicz-Bilska** - z Politechniki Krakowskiej, dr inż. arch. **Włodzimierz Witkowski** z Politechniki Łódzkiej, i inni. Wszystkie wystąpienia opublikowane zostały w publikacji konferencyjnej, która jest do nabycia u organizatora.

Organizatorzy konferencji dołożyli wszelkich starań, aby zagadnienia związane z architekturą kurortową omawiane były możliwie jak najszerzej, począwszy od szeroko rozumianego zagospodarowania przestrzeni, poprzez pojedyncze rozwiązania architektoniczne, a skończywszy na interakcjach człowiek - otoczenie. Konferencja najwyraźniej spełniła pokładane w niej oczekiwania. Jej uczestnicy zgodnie oświadczyli, iż zamierzają wypracować wspólne stanowisko w najbardziej problematycznych kwestiach dotyczących uzdrowisk i jak najszerzej je upowszechnić już poza konferencją. Wszystkie zainteresowane osoby zapraszamy do śledzenia

przebiegu prac związanych z wypracowywaniem tego stanowiska na stronach organizatora. Tych, którzy chcą się w te działania włączyć - prosimy o kontakt (tel 091/423-94-71). Organizatorzy konferencji zapowiadają zorganizowanie w przyszłym roku kolejnej edycji konferencji, w innym miejscu w Polsce, w miejscowości uzdrowskiej, której gospodarze wyrażą zainteresowanie goszczeniem u siebie wybitnych znawców poruszanej problematyki i uczestników konferencji, rekrutujących się spośród środowisk naukowych, samorządowych, branżowych.

Wszelkie szczegółowe informacje zarówno na temat tegorocznej jak i planowanej w przyszłym roku konferencji uzyskać można na stronie organizatora: www.szczecin-expo.org/kurorty. W sprawach dotyczących konferencji kontaktować się również można z jej komisarzem, którym jest Mariola Konowalczyk: mkonowalczyk@szczecin-expo.org.

Organizatorzy serdecznie dziękują wszystkim, dzięki którym konferencja oceniona została jako ważne wydarzenie na wysokim poziomie merytorycznym i organizacyjnym i zapraszają do współpracy przy organizacji jej kolejnych edycji.

Autor: Mariola Konowalczyk
Komisarz Konferencji

Wystąpienie Jana Golby

- PREZESA ZARZĄDU STOWARZYSZENIA GMIN UZDROWISKOWYCH RP PODCZAS KONFERENCJI

Szanowni Państwo!

Konferencja „Architektura kurortowa” to spotkanie osób, które swoje życie zawodowe związały z realizacją różnego rodzaju projektów architektonicznych, planowaniu układów urbanistyczno-przestrzennych oraz wprowadzaniem w życie szczegółowych rozwiązań w tym zakresie. To spotkanie ludzi nauki, którzy uczą innych jak prawidłowo kształtować układ urbanistyczno-przestrzenny, - jak projektować obiekty, aby były nie tylko funkcjonalne, ale które swoim wyglądem i wkomponowaniem w istniejące otoczenie wzbudzałyby właściwe odczucia estetyczne. To wreszcie spotkanie osób, które są odpowiedzialne za kształtowanie ładu urbanistyczno-przestrzennego i architektonicznego, a więc tego ładu, który na długie lata decyduje o wizerunku miejscowości, określonego obszaru czy obiektu.

Bardzo dobrze się stało, że taką tematyką konferencję poświęconą architekturze kurortowej zorganizowano i że uczestniczą w niej naukowcy, praktycy i decydenci, bo w drodze konstruktywnej dyskusji i rozważań nad określonym pro-

blemem, będziemy mogli w ciągu tych kilku dni odpowiedzieć sobie na pytanie, - czy architektura kurortowa to jakiś specjalny ład urbanistyczno-przestrzenny i architektoniczny, czy też zwykłe rozwiązania? Czy architektura kurortowa tak naprawdę istnieje w rzeczywistości, wyróżnia się czymś szczególnym, rozwija się, czy też powoli znika z naszych uzdrowisk? Czy możemy jeszcze mówić o architekturze kurortowej, - czy już musimy lub powinniśmy mówić o czymś co kiedyś istniało i stanowiło o niepowtarzalnej atmosferze kurortu?

Kiedy sięgamy do historycznych już planów urbanistyczno-przestrzennych polskich uzdrowisk czy projektów architektonicznych obiektów uzdrowiskowych i hotelowych, to znajdujemy tam rozwiązania czy założenia których dziś nie powstydziliby się nawet najbardziej utytułowany czy utalentowany urbanista czy architekt. To dlatego w wielu uzdrowiskach odtwarza się dziś istniejące kiedyś i w jakimś jeszcze stopniu zachowane układy urbanistyczno-przestrzenne i architekturę często już nieistniejących czy szczątkowo zachowanych budynków zdrojowych.

Wystąpienie Jana Golby - prezesa Zarządu SGU RP podczas konferencji

Okazuje się, że to co pokryte zostało już patyną czasu jest efektowniejsze, ciekawsze i bardziej praktyczne od tego co tworzy się dziś.

Niewątpliwie większość polskich uzdrowisk swoje założenia urbanistyczno-przestrzenne i kurortową architekturę obiektów uzyskało w XIX i na początku XX wieku w oparciu, czy w naśladownictwie wzorców powszechnie znanych i renomowanych kurortów europejskich. Do dziś w wielu polskich uzdrowiskach ten unikatowy układ urbanistyczno-przestrzenny i ład architektoniczny wciąż występuje i tworzy niepowtarzalną atmosferę kurortu. Monumentalne pełne przepychu i dopracowane w najdrobniejszych detalach architektonicznych dworce gościnne, teatry, domy zdrojowe, kasyna, sale koncertowe, sale balowe, łaźienki, zakłady zdrojowe, bazy, hotele, pensjonaty często nawiązujące wraz z otoczeniem (parki) w swoich założeniach do rozwiązań pałacowych, stanowią do dziś o wyjątkowym klimacie przestrzennym i architektonicznym uzdrowiska. Najbardziej prestiżowe i reprezentacyjne budynki uzupełniane są finezyjnie zaprojektowanymi zespołami parkowymi czy ogrodowymi, w których każdy element zabudowy nacechowany jest swoistą finezją architektoniczną. Parkowe altany, per-

gole, treliarze, pomniki, rzeźby parkowe, mostki, ogrodzenia, figury, ławki, stawy, ścieżki, przejścia dla pieszych, - są dopracowane w najdrobniejszych szczegółach i dodają wyrazistości przyjętych rozwiązań architektonicznych i przestrzennych. Projektantów tych niezwykłych rozwiązań wyłaniano najczęściej w konkursach architektonicznych, do których stawiali najbardziej utytułowani urbaniści i architekci. Dla polskich uzdrowisk tworzyli tak znakomici architekci jak: Adolf Szyszko-Bohusz, Jan Bagieński, Zygmunt Wardzały, Franciszek Mączyński, Bohdan Pniewski, Edgar Norwerth, Julian Niedzielski, Jan Zawiewski, Henryk Marconi, Witold Minkiewicz, Józef Pokutyński, Franciszek Księżarski, Lucjan Rzepecki, Eugeniusz Czerwiński, i wielu, wielu innych.

Nie można również zapominać o wspólnie zaprojektowanych parkach zdrojowych i terenach zieleni urządzonej przyciągających nie tylko swoją śmiałą wizją funkcjonalno-przestrzenną, ale ciekawymi detalami małej architektury. Parki zdrojowe zaprojektowane na wzór zespołów pałacowo-ogrodowych stanowią do dziś niepowtarzalne rozwiązania, cieszą swoim pięknem i częściowo już odrestaurowane przyciągają wciąż setki tysięcy turystów i kuracjuszy.

Istniejąca, ale też adoptowana ze świata zabudowa uzdrowskowa zasymilowana i przemieszana z rodzimymi tradycjami stanowi dziś o wartościach materialnych i kulturowych danego kurortu, - daje wyraz jego elitarności i wyjątkowości.

Wydaje się, że o te wartości stworzonych kiedyś układów urbanistyczno-przestrzennych i swoistej architektury kurortowej warto dziś szczególnie zabiegać z całą mocą, aby wyeliminować to co stało się w polskich kurortach w końcówce lat 60-tych XX wieku i trwa z małymi wyjątkami niemal do chwili obecnej.

W tym czasie wyjątkowość i elitarność stylów architektonicznych zastąpiona została nie tyle uproszczeniami i nikomu niepotrzebną w takim miejscu nowoczesnością, - co prostactwem, bałaganem i kakafonią stylów.

Dawniejsza logicznie ukształtowana przestrzeń zdrojowa ze wspaniałą architekturą kurortową i budzącymi zachwyt terenami zorganizowanej przestrzeni parkowej bardzo często jest zastępowana rozwiązaniami doraźnymi, kłócącymi się z historycznie ukształtowaną przestrzenią uzdrowiska.

Hotele i sanatoria, - często zbudowane z wielkiej płyty- są w stanie zakłócić nie tylko ład przestrzenny uzdrowiska, ale nawet ład przestrzenny zwykłego miasta.

Przestrzeń zdrojowa bardzo często jest dziś odzierana ze swojej wyjątkowości, elitarności, piękna i luksusu, a zastępowana bywa ohydnie wyglądającymi obiektami hotelowymi, pensjonatami, a często pośpiesznie skleconymi bazarowymi budkami handlowymi, straganami czy nawet wypełniana bywa namiotami handlowymi. Przestrzenie parkowe wypełniają nie piękne altany ogrodowe, rzeźby, pergole, ale budki z piwem i kioski RUCH-u. Nie poradziliśmy sobie w wielu uzdrowiskach nawet z ogródkami kawiarniano- piwnymi które usytuowane w centralnych miejscach uzdrowiska rażą szpetotą, brakiem stylu i smaku. Na szczęście nie wszędzie tak jest, bo w wielu uzdrowiskach w miarę w porę dostrzeżono potrzebę rewitalizacji układów przestrzennych, zabudowy kurortowej czy parków i samorządy przystępują do odrestaurowania tych przestrzeni, w oparciu o dawne założenia urbanistyczno-przestrzenne. Bardzo dobrze, że w wielu urzędach marszałkowskich dostrzeżono potrzebę rewitalizacji przestrzeni i zabu-

dowy uzdrowskowej i przeznaczono na ten cel środki z Unii Europejskiej. Należy mieć nadzieję, że i tam gdzie nie dostrzega się jeszcze potrzeby zachowania wspaniałej architektury uzdrowskowej i uzupełnienia jej w sposób wyjątkowo przemyślany, nastąpi opamiętanie i podjęte zostaną działania dla zachowania tych bezcennych wartości kulturowych.

Mam nadzieję, że właśnie ta konferencja będzie impulsem do podjęcia takich działań i pobudzi do głębokiej refleksji. Dlatego do pomysłu zorganizowania takiej konferencji należy się odnieść z największym szacunkiem, wierząc, że da ona nowy impuls. Impuls do rozpoczęcia walki o ratowanie bezcennej architektury kurortowej polskich uzdrowisk.

W tej walce o wygląd polskich uzdrowisk, - dodajmy o nietuzinkowy wygląd - chce uczestniczyć Stowarzyszenie Gmin Uzdrowskich, które na tej Konferencji reprezentuję.

**Autor: Jan Golba
Prezes Zarządu SGU RP**

Posiedzenie Senackiej Komisji Zdrowia

W dniu 10 grudnia 2008r. w Warszawie z inicjatywy Władysława Sidorowicza - Przewodniczącego Komisji Zdrowia odbyło się posiedzenie Senackiej Komisji Zdrowia, które poświęcone zostało następującym zagadnieniom:

- zamierzenia prywatyzacyjne Ministra Skarbu Państwa wobec spółek uzdrowiskowych,
- stan prac nad nowelizacją ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych.

W spotkaniu udział wzięli: **Joanna Schmid** - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa, **Dagmara Korbaśńska**- Z-ca Dyrektora Departamentu Organizacji i Ochrony Zdrowia w Ministerstwie Zdrowia, senatorowie: **Paweł Klimowicz**, **Stanisław Karczewski**, **Janina Fetlińska**, członkowie Senackiej Komisji Zdrowia, przedstawiciele Zarządu SGU RP w osobach: **Jan Golba**, **Wojciech Futek**, **Marek Obrębalski**, **Janusz Gromek**, **Marek Skowroński**, **Grzegorz Lasak**, a także **Jerzy Szymańczyk** - prezes Zarządu Unii Uzdro-

wisk Polskich oraz **Krystyna Taranowska** reprezentująca Związki Zawodowe NSZZ „Solidarność”.

Wiodącym tematem spotkania było nie tylko podsumowanie działań prywatyzacyjnych wobec spółek uzdrowiskowych przeprowadzonych przez Ministerstwo Skarbu Państwa w roku 2008 ale także zaprezentowanie planu działań na rok 2009r.

W chwili obecnej Ministerstwo Skarbu Państwa sprawuje nadzór właścicielski wobec 25 spółek uzdrowiskowych z czego 24 to jednoosobowe spółki Skarbu Państwa¹.

Zdaniem władz Ministerstwa Skarbu Państwa spółki uzdrowiskowe działające w warunkach dynamicznie zmieniającego się otoczenia zewnętrznego, ostrej konkurencji podmiotów prywatnych świadczących działalność uzdrowiskową wymagają natychmiastowego wsparcia finansowego celem poprawy standardów świadczenia usług leczniczych i umożliwienia dalszego rozwoju. Uczestnicząca w spotkaniu **Joanna Schmid** zwróciła uwagę zebranych, iż Narodowy Fundusz Zdrowia kontraktujący usługi w trybie publicznym kieruje się jakością świadczenia i jego ceną,

a nie strukturą własnościową akcjonariatu spółki uzdrowiskowej - świadczeniodawcy. W tej sytuacji na gorszej pozycji są spółki uzdrowiskowe, które przegrywają z rosnącą konkurencją.

Powyższe argumenty stały się podstawą do zmniejszenia liczby spółek uzdrowiskowych wyłączonych z prywatyzacji mocą rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 20 lipca 2007r. w sprawie wykazu zakładów lecznictwa uzdrowiskowego prowadzonych w formie jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, które nie będą podlegać prywatyzacji (Dz. U. z 2007r. Nr 146, poz. 1026).

Zarówno Minister Zdrowia jak również Minister Skarbu Państwa są zadania, iż w przyszłości wszystkie spółki uzdrowiskowe powinny zostać objęte procesem prywatyzacyjnym.

W konsekwencji działań dotyczących zmniejszenia liczby spółek uzdrowiskowych wyłączonych z prywatyzacji Minister Skarbu Państwa, w porozumieniu z Ministrem Zdrowia podpisał w dniu 08.10.2008r. rozporządzenie w sprawie wykazu zakładów lecznictwa uzdrowiskowego prowadzonych w formie jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, które nie będą podlegać prywatyzacji.

Wśród tych spółek należy wymienić:

1. Uzdrowisko Busko-Zdrój S.A.,
2. Uzdrowisko Kołobrzeg S.A.,
3. Przedsiębiorstwo Uzdrowisko Ciechocinek S.A.,
4. Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A.,
5. Uzdrowisko Łądek-Długopole S.A.,
6. Uzdrowisko Rymanów S.A.,
7. Uzdrowisko Świnoujście S.A.

Z dotychczasowego wykazu spółek, które nie będą podlegać prywatyzacji, obejmującego 14 spółek uzdrowiskowych, wyłączono i przeznaczono do prywatyzacji 7 następujących spółek:

1. „SOLANKI” Uzdrowisko Inowrocław Sp. z o.o.,
2. Zespół Uzdrowisk Kłodzkich S.A.,
3. Uzdrowisko Szczawno-Jedlina S.A.,
4. Uzdrowisko Konstancin-Zdrój Sp. z o.o.,
5. Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o.,
6. Uzdrowisko Świeradów-Czerniawa Sp. z o.o.,
7. Przedsiębiorstwo Uzdrowiskowe „USTRON” S.A.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Panią Minister Joannę Schmid w roku 2008 rozpoczęto proces prywatyzacji 5-ciu następujących spółek uzdrowiskowych:

1. Uzdrowisko Kraków-Swoszowice Sp. z o.o.,
2. Uzdrowisko Kamień Pomorski Sp. z o.o.,
3. Uzdrowisko Wieniec Sp. z o.o.,
4. Uzdrowisko Przerzeczyn Sp. z o.o.,
5. Uzdrowisko Ustka Sp. z o.o.

W związku z rozpoczętym procesem prywatyzacyjnym nie zabrakło pytań dot. analiz finansowych przedprywatyzacyjnych, kryterium kolejności wyboru spółek uzdrowiskowych do prywatyzacji itp.

W dniu 3 września 2008r. została zawarta umowa z firmą doradcą tj. F5 Consulting Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu (na podstawie art. 39 ustawy z dnia 29.01.2004r. prawo zamówień publicznych), która opracowała finansowe analizy przedprywatyzacyjne i wstępną strategię prywatyzacji. Ministerstwo Skarbu Państwa planuje zakończenie pierwszego etapu prywatyzacji w pierwszym półroczu 2009r.

Wydanie decyzji dotyczącej poddaniu prywatyzacji powyższych spółek uzdrowiskowych było poprzedzone wnikliwą analizą uwzględniającą następujące kryteria:

- profil działalności podmiotu,
- sytuacja finansowa każdej spółki uzdrowiskowej (wynik na działalności operacyjnej),
- wysokość niezbędnych nakładów,
- możliwości pozyskania środków finansowych,
- stanowisko Zarządu i pracowników do procesu prywatyzacji itp.

Ministerstwo Skarbu Państwa skierowało w pierwszej kolejności do prywatyzacji małe spółki uzdrowiskowe, które generują straty i nie są w stanie utrzymać się na rynku.

Niektóre spółki uzdrowiskowe nie zostały zakwalifikowane do procesu prywatyzacji z uwagi na trwające roszczenia reprivatyzacyjne np. Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A. Inne np. Zespół Uzdrowisk Kłodzkich wręcz zabiegają o znalezienie się na liście podmiotów oczekujących na prywatyzację.

Podejście do tematu prywatyzacji zarządzających i pracowników tych spółek

jest bardzo różne począwszy od niezadowolenia, obawy przed zmianami, utratą pracy a skończywszy na przejściu inicjatywy w kierunku włączenia się w zapoczątkowany proces. Podobne nastroje panują w środowiskach uzdrowskich, związkach zawodowych i instytucjach działających na rzecz uzdrowisk.

Krystyna Taranowska reprezentująca związki zawodowe sceptycznie oceniła działania prywatyzacyjne, którym poddane będą spółki uzdrowskie znajdujące się w dobrej kondycji finansowej np. spółka Wieniec-Zdrój. Złe funkcjonowanie spółek uzdrowskich wynika częściowo z ułomnego zarządzania, chybionego pod względem fachowości kierownictwa. Zwrócić uwagę również należy na pracowników spółek wyznaczonych do prywatyzacji, czy są oni właściwie przygotowani do tak wielkich zmian, czy zatrzymają pracę itp. Związkowcy zdecydowanie apelują o wyłączenie z procesu prywatyzacji tych spółek uzdrowskich, które znajdują się w dobrej kondycji finansowej.

Joanna Schmid zaznaczyła, iż pracownikom spółki uzdrowskiej należy się 15 % akcji i obawa dot. znacznych redukcji personelu jest mocno przesadzona.

Stowarzyszenie Gmin Uzdrowskich RP na przykładzie jedynej sprywatyzowanego uzdrowiska jakim jest Nałęczów zwraca uwagę na wiele pozytywnych aspektów zapowiadanej prywatyzacji m.in. dokapitalizowanie spółek, unowocześnienie infrastruktury uzdrowskiej, poprawa konkurencyjności polskich uzdrowisk na europejskim i światowym rynku uzdrowisk. Niniejsze stanowisko opowiadające się generalnie za procesem prywatyzacji zostało wypracowane przez władarzy gmin uzdrowskich z całej Polski podczas Walnego Zebrania w Nałęczowie w 2008r. Samorządowcy uważają jednak, że do tak ważnego dla środowisk uzdrowskich procesu należy podejść bardzo rozważnie tzn. każdą spółkę uzdrowską analizować indywidualnie i w oparciu o różne kryteria.

Zdaniem **Jana Golby** - prezesa Zarządu SGU RP zagrożeniem wynikającym z procesu prywatyzacji może być przekazanie nowemu właścicielowi majątku Skarbu Państwa wraz z koncesją na eksploatację

surowców leczniczych. Nowy właściciel w trosce o zapewnienie sobie wiodącej pozycji na rynku w zakresie usług leczniczych może nie udostępnić surowców leczniczych innym podmiotom (prywatnym), już działającym na rynku i prowadzącym działalność uzdrowską.

Podkreślał w swojej wypowiedzi, że do prywatyzacji (lub nie prywatyzacji) każdego uzdrowiska należy podchodzić z dużą ostrożnością.

Jerzy Szymańczyk -prezes Zarządu Unii Uzdrowisk Polskich podkreślił, iż Ministerstwo Skarbu Państwa obróło właściwy kierunek zmian, zapewniający rozwój spółkom uzdrowskim. Zdaniem prezesa lepiej podjąć i realizować niedoskonałe decyzje niż szukać idealnych rozwiązań, których nie będzie.

Ministerstwo Skarbu Państwa przewiduje na lata 2009-2010 prywatyzację kolejnych pięciu spółek uzdrowskich tj.:

1. Uzdrowisko Połczyn S.A.,
2. Uzdrowisko Horyniec S.A.,
3. Uzdrowisko Iwonicz S.A.,
4. Uzdrowisko Rabka S.A.,
5. Uzdrowisko Wysowa S.A.

W związku z wejściem rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 18 października 2008r. w sprawie wykazu zakładów lecznictwa uzdrowskiego prowadzonych w formie jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, które nie będą podlegać prywatyzacji nastąpi także wszczęcie procesu prywatyzacji spółek, które nie znalazły się w wykazie, a w szczególności:

1. „SOLANKI” Uzdrowisko Inowrocław Sp. z o. o.,
2. Zespół Uzdrowisk Kłodzkich S.A.,
3. Uzdrowisko Szczawnio-Jedlina S.A.,
4. Uzdrowisko Konstancin-Zdrój Sp. z o. o.,
5. Uzdrowisko Cieplice Sp. z o. o.,
6. Uzdrowisko Świeradów-Czerniawa Sp. z o. o.,
7. Przedsiębiorstwo Uzdrowskie „USTRON”.

W chwili obecnej trwają czynności zmierzające do uruchomienia procedury wyboru doradcy prywatyzacyjnego dla w/w spółek. Uwzględniając fakt, iż spółki te stanowią liczną (12 spółek) i różnorodną grupę - zarówno w zakresie formy prawnej

(spółki z o. o. i spółki akcyjne), wielkości (liczba zatrudnionych waha się od 97 do 587 osób w poszczególnych podmiotach uzdrowiskowych) oraz kondycji ekonomiczno-financej, MSP zdecydowało, iż zostaną przeprowadzone cztery postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, obejmujące cztery „koszyki” Spółek $(3+5+3+1)^2$.

Z uwagi na lokalizację, wielkość kapitałów własnych, wysokość przychodów ze sprzedaży oraz liczbę zatrudnionych:

- **W pierwszym koszyku spółek znajdują się:** Uzdrowisko Świeradów-Czerniawa, Uzdrowisko Cieplice, Uzdrowisko Szczawno-Jedlina,
- **W drugim:** Przedsiębiorstwo Uzdrowiskowe „Ustroń”, Uzdrowisko Rabka, Uzdrowisko Wysowa, Uzdrowisko Iwonicz, Uzdrowisko Horyniec,
- **W trzecim:** Uzdrowisko Konstancin-Zdrój, „Solanki” Uzdrowisko Inowrocław, Uzdrowisko Potczyn,
- **W czwartym:** Zespół Uzdrowisk Kłodzkich.

Kolejnym niezwykle ważnym dla środowisk uzdrowiskowych tematem jest nowelizacja ustawy uzdrowiskowej. Ministerstwo Zdrowia w trosce o zapewnienie prawidłowego prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego w gminach uzdrowiskowych przygotowało projekt ustawy o zmianie ustawy o uzdrowiskach, lecznictwie uzdrowiskowym i obszarach ochrony uzdrowiskowej z dnia 28 lipca 2005r. W listopadzie 2008r. projekt nowelizacji ustawy został skierowany do uzgodnień społecznych i międzyresortowych. Termin zgłaszania uwag do projektu nowelizacji upłynął 20 grudnia 2008 r. Jeszcze w pierwszym kwartale 2009 r. planuje się odbycie konferencji uzgodnieniowej podczas której przedyskutowane zostaną propozycje zmian ustawy.

Uczestniczący w posiedzeniu Komisji przedstawiciele środowisk rządowych, uzdrowiskowych rozpatrywali przystawione „za i przeciw” planowanego procesu prywatyzacyjnego, zaakcentowali również potrzebę doprecyzowania uzdrowiskowych zapisów prawnych, które blokują rozwój miejscowości uzdrowiskowych.

Zarówno proces prywatyzacji mający swoich zwolenników jak i przeciwników jak również zapowiadana nowelizacja ustawy uzdrowiskowej będą tematem

jeszcze wielu ciekawych dyskusji środowiskowych, wywiadów prasowych, telewizyjnych, a także kolejnych posiedzeń komisji sejmowych i senackich.

Autor: Katarzyna Rymarczyk-Wajda

1 Spółki te powstały w wyniku przekształcenia uzdrowiskowych przedsiębiorstw państwowych na podstawie art. 4 ust.1 pkt. 2 w związku z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 118 poz. 561 z póź. zm.)

2 Departament Nadzoru Właścielskiego i Prywatyzacji IV „Działania prywatyzacyjne wobec spółek uzdrowiskowych” str. 4, Warszawa grudzień 2008r.

Projekt Ustawy z dnia 11.11.2008 r.

O ZMIANIE USTAWY O LECZNICTWIE UZDROWISKOWYM, UZDROWISKACH I OBSZARACH OCHRONY UZDROWISKOWEJ ORAZ O GMINACH UZDROWISKOWYCH

Priorytetowym zadaniem Zarządu SGU RP jest podjęcie nowelizacji obowiązującej ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach, obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych z 2005 r., która wymaga w wielu kwestiach doprecyzowania.

Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych w oparciu o uwagi i wnioski zebrane od gmin uzdrowiskowych wypracowało projekt zmian ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, który został przekazany grupie posłów. W dniu 21 listopada 2008r. Ministerstwo Zdrowia skierowało do uzgodnień zewnętrznych projekt nowelizacji ustawy o zmianie ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych z dnia 11 listopada 2008r. Poniżej zamieszczamy projekt nowelizacji ustawy przygotowany przez Ministerstwo Zdrowia oraz uwagi Zarządu SGU RP do opracowanego projektu zmian.

Art. 1. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. Nr 167, poz. 1399 oraz z 2007 r. Nr 133, poz. 921) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

- a) po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
„1a) rehabilitacja uzdrowiskowa - zorganizowaną działalność prowadzoną w szpitalu uzdrowiskowym lub sanatorium uzdrowiskowym, mającą na celu przywrócenie pacjentowi zdrowia lub możliwej do osiągnięcia dla danego stanu samodzielności ruchowej i społecznej, prowadzoną także przy pomocy naturalnych surowców leczniczych;”,
- b) pkt 8 otrzymuje brzmienie:
„8) naturalne surowce lecznicze- gazy lecznicze oraz kopaliny lecznicze, w tym wody lecznicze i peloidy, których właściwości lecznicze zostały potwierdzone na zasadach określonych w ustawie;”,

- c) dodaje się pkt 11 - 13 w brzmieniu:
 „11) tereny zieleni - powierzchnie gruntu rodzimego pokryte kwiatami, trawą, krzewami lub drzewami;
 12) tereny biologicznie czynne - powierzchnie gruntu rodzimego oraz wodę powierzchniową, a także 50% powierzchni tarasów i stropodachów nie mniejszej niż 10 m², urządzonych jako trawniki lub kwietniki na podłożu zapewniającym wegetację,
 13) zakład przemysłowy - jedną lub kilka instalacji wraz z terenem, na którym prowadzi się działalność wytwórczą polegającą na przekształceniu mechanicznym, fizycznym lub chemicznym materiału, substancji lub części składowych w nowy produkt, oraz znajdującymi się na tym terenie urządzeniami.”;

2) w art. 4 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
 „2. Lecznictwo uzdrowskie prowadzi się w zakładach lecznictwa uzdrowskiego zlokalizowanych w strefie „A” ochrony uzdrowskiej w uzdrowskich, przy użyciu naturalnych surowców leczniczych występujących na obszarze uzdrowskiego.”;

3) w art. 6 skreśla się pkt 3;

4) art. 8 - 10 otrzymują brzmienie:
 „Art. 8. Do zadań szpitala uzdrowskiego należy w szczególności zapewnienie pacjentowi, którego skierowano na leczenie uzdrowskie lub rehabilitację uzdrowską w warunkach szpitala uzdrowskiego:

- 1) udzielania całodobowych świadczeń zdrowotnych w warunkach stacjonarnych;
- 2) całodobowej opieki lekarskiej i pielęgniarskiej;
- 3) realizacji przewidzianych programem leczenia zabiegów przyrodoleczniczych i leczenia farmakologicznego;
- 4) korzystania z naturalnych surowców leczniczych oraz urządzeń lecznictwa uzdrowskiego;
- 5) edukacji zdrowotnej.

Art. 9. Do zadań sanatorium uzdrowskiego należy w szczególności zapewnienie pacjentowi, którego skierowano na leczenie uzdrowskie lub rehabilitację uzdrowską w sanatorium uzdrowskim:

- 1) udzielania całodobowych świadczeń zdrowotnych w warunkach stacjonarnych;

- 2) opieki lekarskiej i całodobowej pielęgniarskiej;
- 3) realizacji przewidzianych programem leczenia zabiegów przyrodoleczniczych z wykorzystaniem naturalnych surowców leczniczych oraz urządzeń lecznictwa uzdrowskiego;
- 4) świadczeń profilaktycznych;
- 5) edukacji zdrowotnej.

Art. 10. Do zadań szpitala uzdrowskiego i sanatorium uzdrowskiego utworzonego w celu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej dla dzieci, które skierowano na leczenie uzdrowskie, należy zapewnienie:

- 1) udzielania całodobowych świadczeń zdrowotnych w warunkach w stacjonarnych;
- 2) całodobowej opieki lekarskiej i pielęgniarskiej;
- 3) realizacji przewidzianych programem zabiegów przyrodoleczniczych z wykorzystaniem naturalnych surowców leczniczych oraz urządzeń lecznictwa uzdrowskiego;
- 4) świadczeń profilaktycznych;
- 5) świadczeń opiekuńczych;
- 6) edukacji zdrowotnej.”;

5) art. 12 uchyla się ;

6) w art. 14 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 „1) skierowania na leczenie uzdrowskie albo rehabilitację uzdrowską albo”;

7) w art. 19 w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) uzgadnianie planów zagospodarowania przestrzennego dla stref ochrony uzdrowskiej, o których mowa w art. 38;”;

8) w art. 20 w ust. 3 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W przypadku stwierdzenia, na podstawie ust. 1, przypadków naruszeń przepisów ustawy minister właściwy do spraw zdrowia powiadamia kierownika zakładu lecznictwa uzdrowskiego o stwierdzonych nieprawidłowościach oraz:”;

9) w art. 24:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Właściwy miejscowo wojewoda powołuje i odwołuje naczelnego lekarza uzdrowskiego. Wojewoda może powołać

naczelnego lekarza uzdrowiska dla więcej niż jednego uzdrowiska na terenie danego województwa.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Wojewoda przekazuje ministrowi do spraw zdrowia informację o powołaniu naczelnego lekarza uzdrowiska.”,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do naczelnego lekarza uzdrowiska stosuje się odpowiednio przepisy art. 20 ust.1 pkt 2-4 i art. 22 ust. 2-5.”;

10) art. 25 otrzymuje brzmienie:

„Art. 25. Naczelny lekarz uzdrowiska poświadczany jest spośród osób posiadających:

1) tytuł specjalisty w zakresie balneologii i medycyny fizykalnej i co najmniej 5-letni staż pracy w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego albo

2) tytuł specjalisty zgodny z kierunkiem leczniczym prowadzonym w uzdrowisku, oraz co najmniej 10-letni staż pracy w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego.”;

11) w art. 26 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

„8) prowadzenie ewidencji zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego znajdujących się na obszarze uzdrowiska.”;

12) w art. 29 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) sposób prowadzenia ewidencji zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz zakres danych objętych tą ewidencją”;

13) art. 33 otrzymuje brzmienie:

„Art. 33. Granice obszaru, któremu został nadany status uzdrowiska albo status obszaru ochrony uzdrowiskowej, pokrywają się z granicami administracyjnymi gmin, miast lub jednostek pomocniczych gmin. Granica obszaru, któremu został nadany status uzdrowiska albo status obszaru ochrony uzdrowiskowej pokrywa się z granicą strefy „C” ochrony uzdrowiskowej. W sytuacjach, w których określenie strefy „C” ochrony uzdrowiskowej nie jest możliwe, a nie będzie to miało negatywnego wpływu na ochronę warunków naturalnych uzdrowiska albo obszaru ochrony uzdrowiskowej granica obszaru, któremu został nadany status uzdrowiska może częściowo

pokrywać się z granicą strefy „B” ochrony uzdrowiskowej.”;

14) w art. 34:

a) w ust. 1 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) posiada układ urbanistyczny umożliwiający wyodrębnienie strefy „A” ochrony uzdrowiskowej koniecznej do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Status obszaru ochrony uzdrowiskowej może być nadany obszarowi, który spełnia łącznie warunki, o których mowa w ust.1 pkt 1, 2, 4- 6.”;

15) art. 35 i 36 otrzymują brzmienie:

„Art. 35. 1. Gmina, która występuje o nadanie obszarowi statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej, jest obowiązana do uzyskania potwierdzenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu w formie świadectwa, o którym mowa w art. 36 ust. 4, wydanych przez jednostki uprawnione, o których mowa w art. 36 ust. 2.

2. Jednostka uprawniona, o której mowa w art. 36 ust. 2, wydaje gminie świadectwo, o którym mowa w art. 36 ust. 4.

3. W przypadku zmiany granic administracyjnych, o których mowa w art. 33, stosuje się odpowiednio przepis ust. 1.

Art. 36. 1. O potwierdzenie właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu do jednostek uprawnionych występuje gmina, która występuje o nadanie statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej.

2. Potwierdzenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych lub właściwości leczniczych klimatu dokonują jednostki uprawnione do tego przez ministra właściwego do spraw zdrowia, na podstawie przeprowadzonych badań.

3. Potwierdzenie właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu odbywa się na podstawie wykonanych przez jednostki uprawnione udokumentowanych badań potwierdzających te właściwości oraz ich stabilność a także wykluczających negatywne oddziaływanie na organizm ludzki.

4. Jednostki uprawnione, o których mowa w ust. 2, wydają gminie świadectwa dokumentujące potwierdzenie właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych lub właściwości leczniczych klimatu.

5. Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, określi w drodze rozporządzenia:

1) zakres badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych lub właściwości leczniczych klimatu, o których mowa w ust. 2,

2) kryteria oceny właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu,

3) wzór świadectwa, o którym mowa w ust. 4

- kierując się odpowiednio koniecznością zapewnienia możliwie najlepszych warunków dla lecznictwa uzdrowskiego oraz wskazaniami nauki i praktyki, a także koniecznością uwzględnienia zakresu danych niezbędnych do prawidłowej identyfikacji jednostki, o której mowa w ust. 2.”;

16) art. 38 otrzymuje brzmienie:

„Art. 38. Na obszarze uzdrowiska lub obszarze ochrony uzdrowskiej wydziela się trzy rodzaje stref ochrony uzdrowskiej, oznaczone literami „A”, „B”, „C”:

1) strefa „A” obejmuje obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowskiego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowskiemu lub obsłudze pacjenta i w zakresie nieutrudniającym funkcjonowania lecznictwa uzdrowskiego także turysty, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 65%;

2) strefa „B”, dla której procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi nie mniej niż 50%, obejmując obszar przyległy do strefy „A” i stanowiący jej otoczenie, który jest przeznaczony dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowskiej oraz nie-

uciążliwych dla pacjentów obiektów usługowych, turystycznych, w tym hoteli, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze lub objęty granicami parku narodowego lub rezerwatu przyrody albo jest lasem, morzem lub jeziorem;

3) strefa „C”, dla której procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi nie mniej niż 45%, obejmując obszar przyległy do strefy „B” i stanowiący jej otoczenie, obejmując obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych.”;

17) po art. 38 dodaje się art.38a i 38 b w brzmieniu

„Art. 38a. 1. W strefie ochrony uzdrowskiej „A” zabrania się:

1) budowy w rozumieniu przepisów prawa budowlanego:

a) zakładów przemysłowych,

b) budynków mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych, z wyjątkiem modernizacji obiektów istniejących, bez możliwości zwiększania powierzchni ich zabudowy w sposób, który spowodowałby, że wskaźnik zieleni na działce byłby niższy niż 65%,

c) garaży wolnostojących,

d) stacji paliw, punktów dystrybucji produktów naftowych, nawozów sztucznych składów opatu,

e) składowisk odpadów stałych i płynnych,

f) autostrad i dróg ekspresowych,

g) parkingów naziemnych w liczbie miejsc postojowych większej niż 10% miejsc noclegowych w szpitalach uzdrowskich, sanatoriach uzdrowskich i pensjonatach, oraz przed obiektami usługowymi większej niż 10 miejsc postojowych z zachowaniem 1 miejsca dla osób niepełnosprawnych,

h) obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z odrębnymi przepisami, w szczególności takich jak: warsztaty samochodowe, wędzarnie ryb, garbarnie, za wyjątkiem lokalizacji obiektów bu-

- dowlanych służących poprawie stanu sanitarnego uzdrowiska w szczególności takich jak: sieć wodno-kanalizacyjna, gazyfikacyjna, kotłownie gazowe, wierceń wykonywanych w celu ujmowania wód leczniczych,
- i) zapór piętrzących wodę na rzekach i budowy elektrowni wodnych;
 - 2) uruchamiania pól biwakowych i campingowych, budowy domów wycieczkowych;
 - 3) prowadzenia targowisk, z wyjątkiem punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych lub towarów o podobnym charakterze, w formach i miejscach wyznaczonych przez gminę;
 - 4) trzymania zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich;
 - 5) prowadzenia działalności rolniczej w rozumieniu przepisów o podatku od towarów i usług,
 - 6) organizacji rajdów samochodowych i motorowych;
 - 7) lokalizacji trwałych i tymczasowych obiektów i urządzeń, które mogą utrudniać lub zakłócać przebywanie pacjentów na tym obszarze, a w szczególności: stacji bazowych telefonii komórkowej, stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych, stacji radiolokacyjnych i innych emitujących fale elektromagnetyczne;
 - 8) organizowania imprez masowych w rozumieniu ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 909 oraz z 2007 r. Nr 99 poz. 663 i poz. 665) zakłócających proces leczenia uzdrowiskowego i działalności o charakterze rozrywkowym zakłócającej ciszę nocną w godz. 2200-600, z wyjątkiem imprez masowych znajdujących się w harmonogramie imprez gminnych;
 - 9) wszystkich czynności zabronionych, ujętych w wykazie dla strefy ochrony uzdrowiskowej „B” i „C”.
2. W strefie ochrony uzdrowiskowej „B” zabrania się:
- 1) budowy w rozumieniu przepisów prawa budowlanego:
 - a) nowych oraz rozbudowy istniejących zakładów przemysłowych,
 - b) punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych,
 - c) obiektów handlowych o powierzchni użytkowej większej niż 400 m² z obiektami towarzyszącymi,
 - d) stacji paliw, bliżej niż 500 m od granicy strefy ochrony uzdrowiskowej „A”,
 - e) urządzeń emitujących fale elektromagnetyczne, będących przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr ..., poz. ...), oddziałujących na strefę ochrony uzdrowiskowej „A” polami elektromagnetycznymi o poziomach wyższych niż dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych, dla miejsc dostępnych dla ludności, określone na podstawie art. 122 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.2),
 - f) ładowania środków chemicznych, produktów naftowych i innych artykułów uciążliwych dla środowiska,
 - g) parkingów naziemnych o wielkości powyżej 50 miejsc postojowych, za wyjątkiem podziemnych i naziemnych parkingów wielopoziomowych;
 - 2) wyrębu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych i wyrębu określonego w planie urządzenia lasu lub parku;
 - 3) pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;
 - 4) prowadzenia robót melioracyjnych mających na celu niekorzystną zmianę istniejących stosunków gruntowo-wodnych;
 - 5) wszystkich czynności zabronionych ujętych w wykazie dla strefy ochrony uzdrowiskowej „C”.
3. W strefie ochrony uzdrowiskowej „C” zabrania się:
- 1) nieplanowanego wyrębu drzew;

- 2) prowadzenia działań powodujących niekorzystną zmianę stosunków wodnych;
- 3) budowy w rozumieniu przepisów prawa budowlanego, nowych uciążliwych obiektów budowlanych i innych uciążliwych obiektów, w tym zakładów przemysłowych;
- 4) prowadzenia działań mających wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego założenia przestrzenne lub właściwości lecznicze klimatu.

Art. 38 b. Gmina, która uzyskała status uzdrowiska lub status obszaru ochrony uzdrowiskowej, sporządza i uchwała miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej na zasadach określonych w odrębnych przepisach, w terminie do 2 lat od dnia uzyskania statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej. Za termin uzyskania statusu uzdrowiska uznaje się datę wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie nadania danemu obszarowi statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej.”;

18) w art. 39:

a) w ust. 4 pkt 3 i 4 otrzymuje brzmienie:

„3) opis zagospodarowania przestrzennego obszaru, o którym mowa w pkt 2, z uwzględnieniem poszczególnych stref ochrony uzdrowiskowej, o których mowa w art. 38; opis powinien zawierać wskazanie powierzchni każdego z wymienionych obszarów oraz dokładne dane o lokalizacji i stanie infrastruktury technicznej, w tym komunikacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą oraz działalność rekreacyjno-wypoczynkową i lecznictwo uzdrowiskowe;

4) określenie projektowanych stref ochrony uzdrowiskowej, o których mowa w art. 38, wraz z określeniem koniecznych do zachowania terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych oraz określeniem czynności zabronionych w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej,”

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Część graficzną sporządza się w skali nie mniejszej niż 1:5000

dla projektowanej strefy ochrony uzdrowiskowej „A” oraz 1:10000 dla strefy ochrony uzdrowiskowej wspólnie „B” i „A” i 1:25000 wspólnie dla stref ochrony uzdrowiskowej „A”, „B”, „C”.”;

19) w art. 40 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W decyzji o potwierdzeniu możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze, dla którego sporządzono operat uzdrowiskowy, minister właściwy do spraw zdrowia w oparciu o informację o naturalnych surowcach leczniczych i klimacie ustala kierunki lecznicze dla danego uzdrowiska.”;

20) w art. 41 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Statut uzdrowiska lub statut obszaru ochrony uzdrowiskowej zawiera w szczególności:

- 1) nazwę uzdrowiska lub nazwę obszaru ochrony uzdrowiskowej i jego granice;
- 2) określenie powierzchni obszaru uzdrowiska wraz z opisem stref ochrony uzdrowiskowej, o których mowa w art. 38;
- 3) wykaz czynności zabronionych w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej, o których mowa w art. 38a;
- 4) opis właściwości naturalnych surowców leczniczych występujących na terenie uzdrowiska albo obszaru ochrony uzdrowiskowej i właściwości leczniczych klimatu;
- 5) wykaz zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz kierunków leczniczych ustalonych przez ministra właściwego do spraw zdrowia;
- 6) część graficzną określającą strefy ochrony uzdrowiskowej i granice obszaru i terenu górniczego, ustanowionego na podstawie przepisów prawa geologicznego i górniczego. Mapy strefy ochrony uzdrowiskowej „A” w skali 1:5000 z zaznaczonymi ulicami, terenami zieleni, zakładami lecznictwa uzdrowiskowego i urządzeniami lecznictwa uzdrowiskowego, mapy strefy ochrony uzdrowi-

skowej „B” w skali 1:10000, strefy ochrony uzdrowiskowej „C” i obszaru górniczego w skali 1:25000.”;

21) w art. 46 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) gospodarki terenami, z uwzględnieniem potrzeb lecznictwa uzdrowskiego, ochrony złóż naturalnych surowców leczniczych oraz czynności, których wykonywanie jest zabronione w poszczególnych strefach ochrony uzdrowskowej, o których mowa w art. 38;”;

22) w art. 50 dodaje się pkt 5 i 6 w brzmieniu:

- „5) narusza przepisy ustawy w zakresie prowadzenia na obszarze uzdrowska lub obszarze ochrony uzdrowskowej działalności gospodarczej lub inwestycyjnej sprzecznej ze statutem uzdrowska,
- 6) nie sporządzi i nie uchwali planu zagospodarowania przestrzennego dla uzdrowska lub obszaru ochrony uzdrowskowej na zasadach określonych w ustawie”;

23) art. 64 uchyla się;

Art. 2. Naczelni lekarze uzdrowsk powołani na podstawie dotychczasowych przepisów pełnią tę funkcję po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Przepisy wydane na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 4. Dla obszarów oznaczonych za uzdrowska na podstawie art. 59 ustawy, o której mowa w art. 1, termin do sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w art. 38b liczy się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie:

Lecznictwo uzdrowskowe jest działalnością służącą zapobieganiu chorobom i ich leczeniu przy wykorzystaniu urządzeń lecznictwa uzdrowskowego i naturalnych surowców leczniczych (wody

lecznicze, borowiny) oraz właściwości leczniczych klimatu, a także innych czynników środowiskowych mających korzystny wpływ na wyniki świadczeń zapobiegawczych i leczniczych. Z uwagi na swoją specyfikę wymaga stałego nadzoru nad czynnikami środowiskowymi. Celowość i konieczność prowadzenia takiego monitoringu potwierdza duży wzrost negatywnych oddziaływań antropogenicznych na środowisko naturalne. Powstające zagrożenia środowiska powodują negatywne skutki dla zdrowia ludzi i funkcjonowanie ekosystemów.

Rozwój uzdrowsk, aby był trwały i zrównoważony, powinien uwzględniać fakt, że ochrona środowiska, wzrost ekonomiczny i rozwój człowieka są od siebie zależne i wzajemnie się kształtują, umożliwiając zaspokojenie potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń, bez naruszenia harmonii środowiska naturalnego.

Proponowane zmiany wynikają z ponad 2 letniej obserwacji funkcjonowania ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowskowym, uzdrowskach i obszarach ochrony uzdrowskowej oraz o gminach uzdrowskowych (Dz. U. Nr 167 poz. 1399 z późn. zm.) oraz uwag przesyłanych od podmiotów prowadzących lecznictwo uzdrowskowe, wojewodów i władz gmin uzdrowskowych. Zachowując podstawowe kryteria, zapewniające możliwość prowadzenia lecznictwa uzdrowskowego, zawarte w obowiązującej ustawie, koniecznym staje się wprowadzenie zmian doprecyzowujących poszczególne przepisy zawarte w cytowanej powyżej ustawie.

Z uwagi na istniejący zakaz lokalizacji w uzdrowskach zakładów przemysłowych i brak uregulowań prawnych definiujących ten przedmiot, na potrzeby niniejszej ustawy została stworzona definicja zakładu przemysłowego, szczególnie w oparciu o definicje zawarte w ustawie z 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz. U. z 2006r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm.).

Istotnych zmian dokonano w zapisach ustawy, dotyczących powołania i zatrudniania naczelných lekarzy uzdrowsk. Restrykcyjne przepisy obowiązującej ustawy spowodowały, że dotychczas powołano jedynie trzech naczelných lekarzy uzdrowsk w województwach takich jak: świętokrzyskie, podlaskie

i śląskie. Brak jest naczelných lekarzy uzdrowisk w pozostałych dziewięciu województwach: małopolskim, kujawsko-pomorskim, podkarpackim, dolnośląskim, warmińsko-mazurskim, mazowieckim, zachodnio-pomorskim, lubelskim i pomorskim. Spowodowane to było wymaganiami 10-letniego stażu pracy w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego zakazu zatrudnienia w zakładach, o których mowa powyżej. Lekarze o specjalizacji z balneologii i medycyny fizykalnej, co jest konieczne do wykonywania tej funkcji, w większości pracują w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego. Naczelny lekarz uzdrowiska przeprowadzający kontrolę nie może być jednocześnie: właścicielem zakładu lecznictwa uzdrowiskowego, świadczeniodawcą, który zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, osobą współpracującą z zakładem lecznictwa uzdrowiskowego lub świadczeniodawcą, członkiem organów zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność ubezpieczeniową na podstawie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej. W przypadku gdy naczelny lekarz uzdrowiska jest pracownikiem: zakładu lecznictwa uzdrowiskowego, Narodowego Funduszu Zdrowia, świadczeniodawcy lub gminy uzdrowiskowej, podlega wyłączeniu od udziału w kontroli z mocy ustawy. Funkcję kontrolną zakładu, w którym pracuje naczelny lekarz uzdrowiska, powierza ustawa bezpośrednio Ministrowi Zdrowia. Nowelizacja ustawy uzdrowiskowej skraca również wymagany staż pracy w uzdrowisku do lat 5. Wprowadza się także możliwość powoływania na naczelnego lekarza uzdrowiska, lekarza, który posiada specjalizację w profilu prowadzonym przez uzdrowisko, certyfikat z zakresu balneologii i medycyny fizykalnej oraz co najmniej 10 letni staż pracy w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego.

Celem ujednolicenia prowadzonej przez naczelných lekarzy uzdrowisk dokumentacji, wprowadzono zapis dający możliwość opracowania w formie rozporządzenia Ministra Zdrowia wzorów druków ewidencyjnych zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego.

W nowelizacji ustawy wprowadzono nowy produkt leczniczy, jakim jest rehabilitacja uzdrowiskowa. Rehabilitacja uzdrowiskowa będzie prowadzona w stacjonarnych zakładach lecznictwa uzdro-

wiskowego - szpitalach uzdrowiskowych i sanatoriach. Zaproponowane zmiany w ustawie umożliwią prowadzenie i rozwój lecznictwa uzdrowiskowego, podniosą jakość wydawanych świadczeń oraz staną się czytelne dla pacjentów i władz administracyjnych, a przede wszystkim umożliwią realizację ustawy w zakresie kontroli udzielanych świadczeń w uzdrowiskach poprzez powołanie przez wojewodów naczelných lekarzy uzdrowisk.

Wykreślono z artykułu 19 ustawy przepis będący upoważnieniem ustawowym dla Ministra Zdrowia do określenia w drodze rozporządzenia wzorcowego statutu uzdrowiska i wzorcowego statutu obszaru ochrony uzdrowiskowej.

Konieczna była również częściowa zmiana art. 38 ustawy zwłaszcza w uporządkowaniu terminologii i procentowego udziału dotyczącego terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych.

Koniecznym stało się również uściślenie wielkości stref ochrony uzdrowiskowej oraz doprecyzowanie niektórych czynności zabronionych.

Wprowadzono zmianę zapisów regulujących sprawy planowej gospodarki leśnej, zwłaszcza w strefie „B” ochrony uzdrowiskowej. Ze względu na możliwość prowadzenia działalności rolniczej w strefie „B” i „C” ochrony uzdrowiskowej zaszła konieczność podziału w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej na tereny zieleni obowiązujące w strefie „A” ochrony uzdrowiskowej i tereny biologicznie czynne w strefie „B” i „C” ochrony uzdrowiskowej.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania występujące w poszczególnych uzdrowiskach dokonano korekty wskaźników terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych, zmniejszając je w strefie „A” ochrony uzdrowiskowej z 75% na 65%, w strefie „B” ochrony uzdrowiskowej z 55% na 50% oraz ustalając w strefie „C” ochrony uzdrowiskowej na 45%.

Dokonano również zamian w zakresie zwiększenia możliwości modernizacji budownictwa mieszkaniowego w strefie „A” ochrony uzdrowiskowej.

Uporządkowano przepisy dotyczące urządzeń emitujących fale elektromagnetyczne mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Dokonano zmiany nazewnictwa z prewentorium uzdrowiskowego dla dzieci na

sanatorium dla dzieci. Nazwa prewentorium nie znajduje uzasadnienia w obecnej strukturze zakładów lecznictwa uzdrowiskowego. Sanatorium dla dzieci udziela świadczenia opieki zdrowotnej w dziedzinie lecznictwa uzdrowiskowego w pełnym wymiarze, prewentorium zaś zgodnie z nazewnictwem zapewniało wyłącznie świadczenia o charakterze profilaktycznym.

Dokonano ponadto korekty w wymaganiach dotyczących części graficznej operatu i statutu uzdrowiska. Biorąc pod uwagę czytelność zarysu poszczególnych stref uzdrowiskowych oraz naniesionych w strefie „A” ochrony uzdrowiskowej zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i nazw ulic, zaszła potrzeba zmiany skali map w tej strefie z 1:10000 na 1:5000, jak również połączenia na 1 załączniku strefy „B” i „A” w skali 1:10000 oraz na kolejnym załączniku stref „A”, „B”, „C” w skali 1:25000. Po powyższej korekcie nie zaszła zmiana ilości obowiązujących załączników graficznych.

Powyższe zmiany pozwolą na czytelne przedstawienie stref ochrony uzdrowiskowej i przyczynią się do sprawniejszego uzgadniania warunków zabudowy i zagospodarowania terenów oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w poszczególnych uzdrowiskach.

W przepisach karnych wprowadzono odpowiedzialność karną w stosunku do prowadzących w strefach ochrony uzdrowiskowej działalność gospodarczą i inwestycyjną niezgodną z zapisami ustawy i statutu.

Wyłączono również upoważnienie do ustalania w drodze rozporządzenia spółek Skarbu Państwa prowadzących leczenie uzdrowiskowe, zagadnienia dotyczące spółek Skarbu Państwa są uregulowane w odrębnych przepisach i nie należą do zagadnień związanych z przedmiotem nowelizowanej ustawy.

Wprowadzono nowy przepis, którego celem jest jednoznaczne określenie terminu wykonania obowiązku sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzdrowiska.

Wprowadzone propozycje zmian w ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowi-

skowych pozwolą na prawidłowe prowadzenie lecznictwa uzdrowiskowego w 42 gminach uzdrowiskowych, przyczynią się do poprawy jakości świadczonych usług leczniczych i rozwoju gmin uzdrowiskowych. Zlikwidują również różną interpretację niektórych przepisów ustawy.

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Ustawa będzie oddziaływała na zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, gminy uzdrowiskowe, wojewodów i podmioty prowadzące działalność gospodarczą na terenie gmin uzdrowiskowych.

2. Zakres konsultacji społecznych

Projekt zostanie przekazany do konsultacji następującym podmiotom: Naczelna Rada Lekarska, Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych, Naczelna Rada Aptekarska, Krajowa Rada Diagnostów Laboratoryjnych, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Sekretariat Ochrony Zdrowia Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Federacja Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia, Ogólnopolski Związek Zawodowy Lekarzy, Ogólnopolski Związek Zawodowy Pielęgniarek i Położnych, Krajowy Sekretariat Ochrony Zdrowia NSZZ „Solidarność 80”, Forum Związków Zawodowych, Unia Uzdrowisk Polskich, Unia Metropolii Polskich, Związek Powiatów Polskich, Związek Miast Polskich, Związek Gmin Wiejskich RP, Unia Miasteczek Polskich, Konwent Marszałków RP, Federacja Związków Gmin i Powiatów RP, Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego, Związek Zawodowy Uzdrowisk Polskich „Solidarność”, Związek Zawodowy Uzdrowisk Polskich „OPZZ”, Pracodawców, Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP, Izba Gospodarcza „Uzdrowiska Polskie”, Katedra i Zakład Balneologii i Medycyny Fizykალnej Materii CM w Bydgoszczy UMK w Toruniu, Polska Akademia Nauk, Koalicja na Rzecz Pacjentów „Mam prawo do Zdrowia” oraz zamieszczony na stronach internetowych Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Zdrowia.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

W związku z tym, że przewidziane w nowelizacji zmiany nie spowodują nałożenia na podmioty publiczne nowych obowiązków a jedynie upraszczają i doprecyzowują zasady i sposób ich realizacji i rozwiązują zaistniałe w trakcie stosowania przepisów problemy interpretacyjne projekt ustawy nie spowoduje dodatkowych, nowych kosztów dla sektora finansów publicznych.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projektowana nowelizacja nie będzie miała większego wpływu na rynek pracy. Wprowadzone zmiany w zakresie wymogów dla naczelników lekarzy uzdrowisk pozwolą na ich powołanie i zatrudnienie przez Wojewodów.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowana nowelizacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki, narzuca jednak pewne ramy funkcjonowania przedsiębiorstw na terenie uzdrowisk.

6. Wpływ na sytuację i rozwój regionów

Projektowana nowelizacja nie będzie miała wpływu na sytuację i rozwój regionów.

7. Wpływ regulacji na ochronę zdrowia i zmniejszenie ryzyka chorób

Regulacja przyczyni się do zapewnienia lepszego funkcjonowania leczenia uzdrowiskowego i uzdrowisk. Rozszerza ona również możliwość udzielania świadczeń leczenia uzdrowiskowego o rehabilitację uzdrowiskową.

8. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Regulacja nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.

UWAGI Zarządu SGU RP

DO PROJEKTU ZMIAN USTAWY Z DNIA 28 LIPCA 2005 R. O LECZNICTWIE UZDROWISKOWYM, UZDROWISKACH (...).

Odnosząc się szczegółowo do zaproponowanych zmian wnosimy o:

1)

1. Ewentualne uwzględnienie definicji terenów zieleni zaproponowanej przez SGU RP:

„Tereny zieleni uzdrowiskowej to powierzchnie gruntu rodzimego znajdujące się na obszarze uzdrowiska pokryte roślinnością typu: drzewa, krzewy, trawa, kwiaty, obejmujące tereny zwarte lub rozproszone i pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe. Tereny zieleni uzdrowiskowej, to w szczególności: lasy, lasy ochronne, parki, zieleńce”.

2. W art. 38 ust. 1 pkt 1 oraz pkt 2 słowa „terenów zielonych”, użyte w ustawie zastępuje się słowami „terenów zieleni”.

Uzasadnienie:

Wyraz „terenów zielonych”, to pojęcie nie występujące i prawnie niedookreślone. Pochodzi z języka potocznego i nie wiadomo jakie ma znaczenie prawne. Nie wiadomo, czy pod tym pojęciem rozumieć należy „terenów zieleni”,

o których mowa w art. 78 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody, czy też należy przez to rozumieć „obszar biologicznie czynny” o którym mowa także w ustawie uzdrowiskowej w art. 39 ust 4 pkt. 4 oraz w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

- 2) zaproponowana w pkt. 2 projektu zmiana spowoduje naszym zdaniem zbyt wąskie zawężenie możliwości stosowania naturalnych surowców leczniczych do „występujących na obszarze uzdrowiska”. Co w takim razie ze stosowaniem do leczenia uzdrowiskowego borowiny która nie występuje na obszarze uzdrowiska?

Propozycja: pozostawić dotychczasowy zapis bez zmian.

- 3) Proponujemy aby w art. 6 ustawy, po słowach „zakładami lecznictwa uzdrowiskowego są” dodać „obiekty lub ich wydzielona część, spełniające wymogi określone

jedziemy do wód w 27

w ustawie z dnia 30.08.1991r.
o zakładach opieki zdrowotnej,
a w szczególności:”

Uzasadnienie:

Wprowadzenie takiego zapisu pozwoli na usankcjonowanie prawne tego co już w praktyce istnieje. W wielu obiektach hotelowych, pensjonatach, ośrodkach szkoleniowych i konferencyjnych częścią obiektu jest faktycznie zakładem lecznictwa uzdrowskiego (sanatorium) i prowadzona tam jest działalność lecznicza, pomimo tego, że cały obiekt nie jest nazywany sanatorium czy szpitalem uzdrowskim. Jeżeli dla rozpoczęcia działalności zakładów lecznictwa uzdrowskiego (które są równocześnie zakładami opieki zdrowotnej działającymi na podstawie ustawy z dnia 30.08.1991r. o zakładach opieki zdrowotnej), wystarczy spełnienie warunków ustawowych w zakresie ich rejestracji oraz warunków technicznych, które są określone dla obiektów sanatoryjnych, to ustawa uzdrowskowa powinna ten fakt uwzględnić.

- 4) w art. 19 ustawy, proponujemy skreślić pkt. 1 „**wytaczanie kierunków działalności uzdrowskich w zakresie lecznictwa uzdrowskiego**”.

Uzasadnienie:

Uzdrowsko to część obszaru gminy i Minister Zdrowia nie posiada żadnych instrumentów, aby wytaczać kierunek działania w zakresie lecznictwa uzdrowskiego na obszarze uzdrowska czy gminy. Zapis ten jest zapisem martwym bo jest niezgodny z ustawą z dnia 08.03.1990r. o samorządzie gminnym, gdyż narusza suwerenność organów gminy w zakresie ich kompetencji.

- 5) w art. 19 ust.1 pkt. 5 ustawy, po słowach „**koniecznych do**” wprowadzić słowa „**do utrzymania**”.

Uzasadnienie:

Propozycja ta zmierza do tego, aby Ministrowi Zdrowia nadać uprawnienia do potwierdzenia spełnienia warunków koniecznych do „**utrzymania**” statusu uzdrowska albo statusu obszaru ochrony uzdrowskiej, gdyż w chwili obecnej Minister Zdrowia posiada tylko uprawnienie do potwierdzenia spełnienia warunków

koniecznych do „**nadania**” danemu obszarowi statusu uzdrowska. Tymczasem brak jest określenia uprawnień (*expressis verbis*) Ministra Zdrowia do potwierdzenia warunków koniecznych „**do utrzymania statusu uzdrowska**” dla uzdrowskich, które powstały z mocy prawa (art. 59 ustawy). Taki zapis wypełniłby istniejącą lukę ustawową.

- 6) Proponujemy aby w art. 19 ust. 1 pkt. 8 ustawy, wprowadzić następujące zmiany:

- po słowach „**uzgadnianie planów zagospodarowania przestrzennego**” skreślić słowa „**dla stref ochronnych o których mowa w art. 38 ust. 1**”, a wprowadzić słowa „**dla strefy ochronnej „A”, o której mowa w art. 38 ust. 1 i opiniowanie planu zagospodarowania przestrzennego dla stref „B” i „C”, o których mowa w art. 38 ust. 1**”.

Uzasadnienie:

Obecny zapis wprowadza obowiązek uzgadniania z Ministrem Zdrowia planu zagospodarowania przestrzennego dla stref „A”, „B” i „C”. W przypadku wielu uzdrowskich strefy te obejmują cały obszar gminy, co oznacza że Minister Zdrowia musiałby uzgadniać plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru uzdrowska położonego zarówno w jednej miejscowości np. w Cieplicach Zdrój oraz dla całego szeregu innych miejscowości znajdujących się na obszarze gminy, gdzie położone jest uzdrowsko. W praktyce oznaczałoby to, że Minister Zdrowia uzgadniałby plan zagospodarowania przestrzennego dla całej Jeleniej Góry i uzdrowska Cieplice- Zdrój, dla 23 miejscowości w gminie Połczyn-Zdrój, dla 8 miejscowości w gminie Krynica-Zdrój, dla 47 miejscowości w gminie Busko-Zdrój, a w skrajnych przypadkach nawet dla całego obszaru Krakowa. Na pewno takie rozwiązanie nie było intencją ustawodawcy, bo kwestia uzgadniania planu zagospodarowania przestrzennego przez Ministra Zdrowia najbardziej dotyczy strefy „A” i tylko w niewielkim stopniu stref „B” i „C”.

- 7) Proponujemy aby w art. 33 ustawy skreślić obecną treść i wprowadzić nowy zapis o treści:

„1) Granice obszaru któremu został nadany status uzdrowska albo status

obszaru ochrony uzdrowiskowej zostają administracyjnie wydzielone i oznaczone”.

„2) Gmina ma obowiązek oznaczyć granice uzdrowiska na drogach dojazdowych do uzdrowiska i dla obszaru ochrony uzdrowiskowej”.

„3) Granice obszaru, któremu został nadany status uzdrowiska albo status obszaru ochrony uzdrowiskowej mogą pokrywać się z granicami administracyjnymi miast, gmin lub jednostek pomocniczych”.

Uzasadnienie:

Obecny zapis zmusza gminy do utworzenia uzdrowiska na obszarze obejmującym całą gminę, miasto lub jednostkę pomocniczą, choć nie ma żadnych racjonalnych przesłanek, aby takie rozwiązanie stosować. Tym bardziej, że w rzeczywistości uzdrowisko zajmuje część obszaru gminy lub miejscowości, na terenie której jest położone. Granice obszaru uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej powinny być wytyczone w sposób naturalny, wynikający ze spełnienia przez dany obszar warunków ustawowych, niezbędnych do utworzenia uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej. Nie można wyznaczać granic sztucznie, bo wtedy prowadzi to do poważnych komplikacji prawnych i organizacyjnych. Do czasu uchwalenia w 2005 r. ustawy uzdrowiskowej uzdrowisko zajmowało albo obszar całej miejscowości, albo część takiego obszaru i tak było zdefiniowane w ustawie uzdrowiskowej z 1966 r. Podobne rozwiązania jakie proponuje SGU RP znajdują się w ustawodawstwie innych państw europejskich np. Słowacja, Francja, Niemcy, Austria, Szwajcaria.

Propozycja przedstawiona przez MZ jest co prawda interesująca i w jakimś stopniu wychodzi naprzeciw oczekiwaniom środowisk samorządowych, ale proszę zwrócić uwagę, że propozycja SGURP konsumuje propozycję MZ.

- 8) Proponujemy, aby nie zmieniać treści art. 34 gdyż propozycja MZ zawarta w pkt. 14 powoduje wprowadzenie zapisu, który jest zbędny. Zgodnie z obecnymi zapisami niemożność wydzielenia strefy „A”, ale także „B” lub „C” powoduje, że obszar nie spełni wymogów do uruchomienia uzdrowiska. „Układ urbanistyczny” jest poję-

ciem nie do końca możliwym do zdefiniowania.

- 9) Proponujemy aby w pkt. 16 propozycji MZ przyjąć propozycję SGU RP, o podanej niżej treści:

W art. 38 wprowadzić następujące zmiany:

- w ustępie 1 pkt. 1 po słowach „nie mniej niż” cyfrę „75 %” zastąpić cyfrą „65%”.
- w art. 38 ust. 1 pkt. 2 cyfrę „55%” zastąpić cyfrą „45%”.

- w art. 38 ust. 1 pkt. 2 po słowach „obejmując obszar przyległy do strefy „A” zamiast litery „i” wprowadzić słowo „lub”.

- w art. 38 ust. 1 pkt 3 po słowach „przyległą do strefy „B” zamiast litery „i” wprowadzić słowo „lub”.

- w art. 38 ust. 1 dodać ust. 1a pkt 1 o treści „1a. strefy ochronne „A” i „B” o których mowa w ustępie 1 art. 38 ustawy, w uzasadnionych przypadkach mogą być tworzone w ilości wynikającej z potrzeb ochrony rozproszonego obszaru uzdrowiskowego”.

- „1a pkt 2 w przypadku o którym mowa w pkt 1, strefy „A” i „B” uzyskują oznaczenia „A₁”, „A₂”, „B₁”, „B₂” i dalsze, przy czym strefa ochronna „B” zawsze musi być przyległą do strefy „A”, a strefa „C” do strefy „B”.

Uzasadnienie:

1. W obowiązującej ustawie przewidziano bardzo wysoki wskaźnik terenów zielonych, którego spełnienie w wielu uzdrowiskach jest praktycznie niemożliwe. W tej sytuacji należałoby rozpocząć proces likwidacji uzdrowiska, - wobec niespełnienia wymogów ustawowych lub też wyznaczyć tereny do zalesień i zadrzewień, aby ten wymóg spełnić. W praktyce takie rozwiązanie jest niemożliwe.

2. Zdarza się również i tak, że ze względu na usytuowanie naturalnych surowców leczniczych na granicy z inną gminą lub z innych powodów, niemożliwe jest utworzenie modelowego rozwiązania polegającego na tym, aby strefa „B” otaczała strefę „A”, a strefa „C” strefę „B” i „A”. Natomiast w praktyce możliwe jest utworzenie stref przylegających do siebie.

Za tym rozwiązaniem przemawia również i to, że w niektórych uzdrowiskach (np. Kołobrzeg) strefa „A” nie może być

otoczona strefą „B”, bo strefa „A” przylega bezpośrednio do morza.

W wielu uzdrowiskach zdarzają się również takie sytuacje, że naturalne surowce lecznicze, urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego i zakłady lecznictwa uzdrowiskowego są od siebie w sposób znaczny oddalone i podzielone są strefami zurbanizowanymi nie mającymi nic wspólnego z uzdrowiskiem, na którym nie da się ustanowić strefy „B” czy strefy „C”.

W tej sytuacji przewidzieć należy możliwość utworzenia kilku stref ochrony bezpośredniej „A” i pośredniej „B”, które chroniłoby naturalne surowce lecznicze i stanowiły otoczenie zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego. Brak takiej możliwości prowadziłby do absurdów w postaci potrzeby tworzenia dwóch obszarów uzdrowiskowych (uzdrowisk) w jednej miejscowości.

W propozycji MZ pojawiają się stwierdzenia nieostre(np. „ w zakresie nie-utrudniającym”), które znów mogą skomplikować stosowanie przepisów.

Wprowadzenie do strefy „C” obowiązku posiadania 45% obszaru biologicznie czynnego, w niektórych uzdrowiskach spowoduje trudność wydzielenia strefy „C” spełniającej te wymogi. Uważamy, że jest to zapis zbędny. Dla jednorodności nazewnictwa proponuje się, albo pozostanie przy pojęciu tereny zieleni, albo tereny biologicznie czynne.

- 10) W art. 38 ust. 1 pkt 1 ppkt „i” ustawy po słowach „**większej niż**” skreślić „10%” a wprowadzić „20%”

Uzasadnienie:

W chwili obecnej wiele obiektów hotelowych czy pensjonatów,- przy których istniały parkingi, zostały zamienione na obiekty sanatoryjne. Ponieważ standard leczenia uzdrowiskowego systematycznie się podnosi, niezbędne jest zabezpieczenie warunków do budowy parkingów zarówno podziemnych jak i niewielkich naziemnych, które pozwalałyby zatrzymać się samochodem przy obiekcie. Obiekty te z reguły nie są położone przy ujęciach naturalnych surowców leczniczych, deptakach, czy też innych miejscach zbiorowego przebywania kuracjuszy, stąd nie ma uzasadnienia, aby prawie całkowicie zakazywać przy nich budowy parkingów. Usytuowanie niewielkiego parkingu przy

obiekcie sanatoryjnym lub w jego pobliżu nie obniży walorów leczenia sanatoryjnego, a na pewno podniesie standard obiektu, który bardzo często poza działalnością sanatoryjną prowadzi także działalność hotelową. Jest to także rozwiązanie perspektywiczne związane z ewentualną zmianą funkcji obiektu.

- 11) art. 38 ust. 1 pkt. 1 ppkt. „l” ustawy proponujemy skreślić ten punkt, bowiem dotyczy on „**lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko**”, zgodnie z odrębnymi przepisami w szczególności takich jak: warsztaty samochodowe, wędzarnie ryb, garbarnie.

Uzasadnienie:

Te odrębne przepisy, to Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 09.11.2004 r. w sprawie rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 257 z 2004 r. poz. 2573) których stosowanie w tym przypadku nie pozwala na: budowę np. dróg publicznych, sieci elektro-energetycznej, sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, gazyfikacyjnej, kotłowni olejowych czy gazowych zastępujących kotłownie koksowo-węglowe, wykonywania wierceń za wodą termalną i leczniczą itp.

W cytowanym przepisie inwestycje te jedynie wymagają lub mogą wymagać sporządzenia „raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko”, ale tylko wtedy, jeżeli lokowane są poza uzdrowiskiem.

W strefie „A” uzdrowiska, inwestycje te zgodnie z tak przyjętym zapisem ustawowym nie mogą być lokowane.

Wydaje się to być swoistego rodzaju absurdem, bo przecież nie taka była intencja ustawodawcy, aby nie pozwolić na realizację inwestycji infrastrukturalnych służących poprawie stanu środowiska naturalnego w uzdrowiskach. Tak więc eliminacja tego zapisu wydaje się być oczywista.

- 12) W art. 38 ust. 1 pkt 1 ppkt „m” ustawy, oznaczyć literą „n”, a ppkt „m” nadać treść: „**instalowanie tablic i urządzeń reklamowych oraz znaków jeżeli ich wygląd i forma nie została uzgodniona z właści-**

wymi organami gminy, na terenie której znajduje się uzdrowisko”.

Uzasadnienie:

Instalowanie tablic i urządzeń reklamowych w uzdrowisku ma bardzo ważne znaczenie z punktu widzenia walorów estetycznych uzdrowiska. Ma także wpływ na ogólny wizerunek urbanistyczno-przestrzenny uzdrowiska oraz bezpieczeństwo kuracjuszy i turystów. Dowolność w tym zakresie prowadzi do obciążenia najbardziej cennej przestrzeni publicznej uzdrowiska ogromną ilością reklam i urządzeń reklamowych, które nie tylko psują wizerunek uzdrowiska, ale bardzo często prowadzą do zagrożeń w ruchu drogowym. Wizerunek i forma reklam powinna być uzgadniana z organami danej gminy na podstawie przepisów prawa budowlanego. Wprowadzenie tego zapisu spowoduje taki obowiązek.

- 13) W art. 38 ust. 1 ustawy proponuje się skreślić ppkt „l”, albo wprowadzić w jego miejsce zapis „lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z odrębnymi przepisami z wyłączeniem: dróg publicznych, sieci elektro-energetycznej, kanalizacji wodociągowej, teletechnicznej, gazowej, kotłowni gazowych i olejowych, wykonywania wierceń za wodą termalną i leczniczą i innych niezbędnych do budowy infrastruktury uzdrowiska obiektów”.

- 14) W art. 38 ust. 1 pkt 2 ppkt „b” po słowach „powierzchni” proponujemy wprowadzić słowa „handlowej”, a skreślić słowa „z obiektami towarzyszącymi”.

Uzasadnienie:

To uściślenie wprowadza możliwość ulokowania w strefie „B” obiektów handlowych o odpowiednim standardzie i wymogach sanitarnych. Powierzchnia 400 m² dla całego obiektu handlowego jest absolutnie niewystarczająca, bo obiekt nie spełnia podstawowych wymogów związanych z funkcjonowaniem tego typu obiektów.

- 15) W art. 38 ust. 1 pkt 2 ppkt „d” po słowach cięć sanitarnych proponuje-

my wprowadzić słowa „i cięć pielęgnacyjnych, wynikających z planu urządzeniowego lasu lub parku”.

Uzasadnienie:

Zakaz wyrębu drzew leśnych i parkowych, w strefie w której aż 55 % obszaru stanowią obszary zielone, był zapisem nieprzemyślanym. Nie pozwala on nawet na niezbędne cięcia pielęgnacyjne, przebudowę drzewostanu czy prowadzenie właściwej gospodarki leśnej, czy parkowej. Taki zakaz mógłby w rezultacie doprowadzić do zachwiania równowagi ekosystemu leśnego.

- 16) W art. 38 ust. 1 pkt 2 ppkt „f” proponujemy skreślić słowa „mających na celu niekorzystną zmianę” a wprowadzić słowa „powodujących niekorzystne zmiany”.

Uzasadnienie:

Prowadzenie robót melioracyjnych ma na celu „korzystne zmiany”, a nie „niekorzystne zmiany”, stąd wniosek o zmianę zapisu.

- 17) W art. 38 ust. 1 pkt 2 ppkt „g” słowa „powyżej 50 miejsc postojowych” zastąpić słowami „powyżej 20 % miejsc noclegowych obiektów położonych w strefie „A” i „B”.

- 18) W art. 38 ust. 2 proponuje się wprowadzić następujące zmiany: po słowach [...] „sporządza i uchwała miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego” wprowadzić słowa „dla obszaru uzdrowiska objętego strefą ochronną „A” oraz po słowach [...] „w odrębnych przepisach, w terminie”, skreślić cyfrę „2” i zastąpić ją cyfrą „5”.

Uzasadnienie:

1) Jest to zapis zbyt rygorystyczny i wywołujący daleko idące skutki prawne i faktyczne. Otóż na podstawie art. 62 ust. 2 ustawy o planowaniu przestrzennym, do czasu uchwalenia planu zagospodarowania przestrzennego należy zawiesić postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy. Zawieszenie postępowania wstrzymuje cały proces inwestycyjny w gminie i prowadzi w rezultacie do lic-

nych konfliktów. Wstrzymanie wydawania decyzji o warunkach zabudowy dotyczy praktycznie wszystkich inwestycji.

2) Ustawa o planowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. Nr 80 poz. 7171 z późniejszymi zmianami) w art. 62 ust. 2 stanowi „Jeżeli wniosek o ustalenie warunków zabudowy dotyczy obszaru, w odniesieniu do którego istnieje obowiązek sporządzania planu miejscowego, postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia warunków zabudowy zawieszają się do czasu uchwalenia miejscowego planu”.

3) Zgodnie z cytowanym wyżej zapisem w stosunku do uzdrowiska istnieje obowiązek sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego w terminie 2 lat od uzyskania statusu uzdrowiska. Dotyczy to zarówno uzdrowisk które powstały *ex lege* (z mocy prawa), jak też uzdrowisk stworzonych od podstaw. W pierwszym wypadku to ustawa uzdrowiskowa nadaje gminie taki status, w drugim zaś konieczne jest zachowanie trybu przewidzianego przez ustawę, co oznacza, iż nadanie danemu obszarowi statusu uzdrowiska następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

4) Wymóg uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego powstaje od chwili uzyskania statusu uzdrowiska, niezależnie od trybu, w jakim to następuje. Tak więc zarówno „stare uzdrowiska”, jak i te powołane według regulacji nowej ustawy, mają obowiązek uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w terminie 2 lat od uzyskania statusu.

5) Zaznaczyć przy tym należy, że bardzo często bywa tak, że obszar uzdrowiska znajduje się w granicach gminy i wówczas cała gmina (kilka lub kilkanaście sołectw i miasto) musi posiadać plan zagospodarowania przestrzennego. Ten zapis praktycznie paraliżuje działalność inwestycyjną w gminie.

6) Wprowadzenie obowiązku sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego dla strefy „A” w terminie 5 lat od uzyskania statusu spowoduje, że „stare” uzdrowiska będą miały obowiązek uchwalić plan zagospodarowania przestrzennego dla najważniejszej strefy ochronnej („A”) w terminie do 2010 roku, a jeżeli nie sporządzą w tym terminie planu, będą musiały zawiesić postępowania administracyjne

w sprawie wydania warunków zabudowy w strefie „A” do czasu uchwalenia tego planu.

Propozycja wprowadzenia tych zmian **jest jedną z najważniejszych dla gmin uzdrowiskowych**, bowiem w chwili obecnej Samorządowe Kolegia Odwoławcze z urzędu uchylają wydane przez gminy i już prawomocne decyzje o warunkach zabudowy.

19) W art. 45 proponujemy dodać ust.

1a o treści:

„1a. Miejscowość, która została pozbawiona statusu gminy uzdrowiskowej traci prawo do używania nazw, o którym mowa w ust. 1 z dniem wejścia w życie przepisów o pozbawieniu miejscowości tego statusu”.

Uzasadnienie:

Ustawodawca nie przewidział zakazu używania tych nazw przez miejscowości, które uzdrowiskami nie są. Nie przewidział też procedury eliminowania z nazwy miejscowości słowa „Zdrój”, „cieplice” itp. W praktyce dochodzi więc do pozbawienia miejscowości statusu uzdrowiska (przykład Jastrzębie Zdrój) ale miejscowość ma dalej w nazwie słowo „Zdrój” czy inne sugerujące status uzdrowiskowy.

20) W art. 42 ustawy po ust. 2 proponujemy dodać ust. 2a o treści: „Rada Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zdrowia w drodze rozporządzenia nadaje obszarowi ochrony uzdrowiskowej status uzdrowiska, bez przeprowadzania postępowania o którym mowa w art. 39-40 ustawy, jeżeli obszar ochrony uzdrowiskowej spełnił wymagania, o których mowa w art. 34 ust. 1 pkt 3 ustawy”.

Uzasadnienie:

Wprowadzenie tego zapisu pozwoli na płynne przekształcenie obszarów uzdrowiskowych w uzdrowiska, w momencie oddania do użytku zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, bez potrzeby przeprowadzania ponownej procedury przewidzianej dla uzyskania statusu uzdrowiska. Obecny zapis ustawy takiej możliwości nie przewiduje.

21) W art. 47 po ust. 1 proponujemy dodać ust. 1a o treści:

„1a. W skład Komisji Uzdrawiskowej mogą wchodzić zarówno radni jak i osoby spoza rady”.

22) W art. 47 po ustępie 2 proponujemy dodać ust. 3 o treści:

„1. W przypadku powołania przez Radę Gminy jednostki pomocniczej w postaci uzdrawiska, Komisja Uzdrawiskowa jest w uzdrawisku organem wykonawczym.

2. Na czele Komisji Uzdrawiskowej stoi jej przewodniczący.

3. Sposób wyłaniania przewodniczącego i członków Komisji Uzdrawiskowej jej uprawnienia i kompetencje oraz zakres działalności określa Rada Gminy, nadając jednostce pomocniczej statut”.

Uzasadnienie do zmian w pkt. 22 i 23:

Rozdział 6 ustawy reguluje kwestie związane z zadaniami i ze statusem gminy uzdrawiskowej.

Art. 47 ust. 1 mówi: „W gminie uzdrawiskowej oraz w gminie posiadającej status obszaru ochrony uzdrawiskowej Rada Gminy powołuje stałą komisję uzdrawiskową, określając przedmiot jej działania i skład osobowy”.

Przepis ten nakłada na gminę obowiązek powołania stałej Komisji Uzdrawiskowej i określenia przedmiotu jej działania oraz składu osobowego. Obowiązek ten został nałożony na Radę Gminy, a zatem domniemywać należy, że Rada powołuje Komisję na zasadach określonych w ustawie o samorządzie gminnym (art. 21 ustawy o samorządzie gminnym). Oznacza to, że członkami tej Komisji mogą być wyłącznie radni. Jednak z drugiej strony art. 21 ustawy o samorządzie gminnym przecież daje możliwość powoływania przez Radę Gminy stałej Komisji, w tym także uzdrawiskowej.

Wobec tego pojawia się pytanie, czy art. 47 ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym (...) nakłada jedynie na gminę obligatoryjne zadanie powołania Komisji Uzdrawiskowej, - czy też daje on możliwość innego kształtowania jej składu osobowego? Z analizy tego zapisu domniemywać należy, że zapis tej treści ma tylko jeden cel, - obligatoryjne powołanie Komisji Uzdrawiskowej i określenie jej zadań.

Mimo zapowiedzi zawartej w art. 38 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samo-

urządzie gminnym ustawa uzdrawiskowa nie uregulowała odrębności ustrojowych gmin, tak jak to np. uczyniono w ustawie o ustroju miasta stołecznego Warszawy.

Wydaje się, że w czasie nowelizacji należy te kwestie podjąć i uregulować szczególnie ustrój uzdrawiska jako jednostki pomocniczej gminy i przesądzić o składzie Komisji Uzdrawiskowej tam, gdzie jednostki pomocnicze nie zostaną powołane. Jak wynika z informacji członków SGU RP, - Komisja Uzdrawiskowa jako jedna z komisji rady, - w składzie i kompetencjach zbliżonych do innych komisji, - nie sprawdzi się.

Wydaje się, że w skład tej komisji powinny wejść także osoby spoza rady lub też Komisja ta powinna składać się w ogóle z osób spoza rady. Np. Państwowa Komisja ds. Uzdrawisk na Słowacji obowiązkowo musi składać się ze specjalistów i praktyków branż uzdrawiskowej (balneologów, klimatologów, hydrogeologów, balneotechników, architektów i urbanistów planowania przestrzennego).

W przypadku powołania jednostki pomocniczej w postaci uzdrawiska czy dzielnicy uzdrawiskowej, gmina musi mieć możliwość określania zadań i kompetencji takiej jednostki pomocniczej. Musi też posiadać możliwość wyłonienia organów takiej jednostki. Przepisy ustawy o samorządzie gminnym (art. 5 i art. 35) pozwalają na utworzenie jednostki pomocniczej, ale nie określają organów ani kompetencji takiej jednostki. Ze względu na specyfikę uzdrawiska jako jednostki pomocniczej, Rada Gminy powinna mieć swobodę w kształtowaniu kompetencji takiej jednostki, ale powinna w statucie określić zasady wyboru organów takiej jednostki.

23) W art. 59 ust. 5 proponujemy wprowadzić następujące zmiany: słowa „art. 44” zamienić słowami „art. 43” i dodać po cyfrze „3” cyfrę „4”.

Uzasadnienie:

W stosunku do uzdrawisk, które były uzdrawiskami pod rządami ustawy o uzdrawiskach i lecznictwie uzdrawiskowym z 1966r. ustawodawca przewidział nadanie im statusu ex lege (z mocy prawa) na podstawie art. 59 ust. 1 ustawy. Wprowadził jednak tzw. okres przejściowy w którym te uzdrawiska powinny, po pierwsze: uchwalić tymczasowy statut w terminie 6 mie-

sięcy od wejścia w życie ustawy (art. 59 ust. 3 i 4) i po drugie: wprowadził obowiązek weryfikacji walorów uzdrowiskowych, o którym mowa w art. 43 ust. 1, 2, 3 ustawy w terminie 3 lat od uzyskania statusu uzdrowiska. Weryfikacja walorów uzdrowiskowych odbywa się poprzez sporządzenie operatu uzdrowiskowego oraz uchwalenie statutu uzdrowiska. Minister potwierdza spełnienie przez dany obszar wymagań jakie zostały określone w nowej ustawie dla uzdrowiska, analizując treść operatu uzdrowiskowego.

Jeżeli na podstawie przedłożonego operatu uzdrowiskowego (art. 43 ust. 2) Minister Zdrowia stwierdzi nieprawidłowości wyznacza okres dostosowawczy w celu ich usunięcia. Okres ten nie może być dłuższy niż 5 lat. W przypadku nie usunięcia nieprawidłowości, Minister Zdrowia występuje do Rady Ministrów o pozbawienie danego obszaru statusu uzdrowiska. Tryb pozbawienia statusu uzdrowiska został określony w art. 44 ust. 2, 3. Ustawa nie precyzuje czy Minister Zdrowia powinien w stosunku do uzdrowisk, które zachowały swój status uzdrowiskowy (czyli powstały *ex lege*) wydać jakiś dokument potwierdzający istnienie warunków do funkcjonowania uzdrowiska, zgodnie z wymogami nowej ustawy. Nie można w tym przypadku zastosować procedury, która jest przewidziana dla tworzenia nowych uzdrowisk (art. 40 oraz 41 i 42 ustawy).

Domniemywać zatem należy, że Minister może potwierdzić dalsze istnienie warunków koniecznych dla funkcjonowania uzdrowiska w formie decyzji, albo może tę sprawę załatwić informacją, że nie stwierdza nieprawidłowości. Obydwie formy są naszym zadaniem dopuszczalne. Ustawodawca jednak błędnie przywołał jako sankcję (w art. 59 ust. 5) postanowienia art. 44 ust. 2 i 3 ustawy, w przypadku nie spełnienia wymagań związanych ze złożeniem Ministrowi Zdrowia operatu i uchwalenia statutu, a nie spełnienia wymogów ustawowych. W przypadku gdy gmina tych czynności nie wykona, uruchomiony byłby proces pozbawienia statusu uzdrowiska, wobec ustania warunków uzasadniających nadanie danemu obszarowi statusu uzdrowiska. Tymczasem warunki

uzasadniające nadanie obszarowi statusu uzdrowiska dalej mogą istnieć. Wydaje się, że intencją ustawodawcy było stworzenie (przepisami przejściowymi) Ministrowi Zdrowia możliwości zweryfikowania walorów uzdrowiskowych, w okresie krótszym niż okres 10 lat o którym mowa w art. 43 ust. 1 ustawy. Taką możliwość weryfikacji walorów uzdrowiskowych daje naszym zdaniem przepis przejściowy (art. 59 ustawy) i nawet błędne przywołanie art. 44 ust. 2 i 3 nie pozbawia Ministra Zdrowia możliwości weryfikacji walorów uzdrowiskowych i sprawdzenia czy obszar uzdrowiska spełnia wymogi określone w ustawie uzdrowiskowej.

Zwracamy także uwagę, że w przypadku przyjęcia zaproponowanych przez SGU RP niektórych zmian stracą rację zmiany zaproponowane przez Ministerstwo Zdrowia.

Nie wdając się w chwili obecnej w dyskusję o racjonalności zaproponowanych zmian, prosimy o ich szczegółowe przeanalizowanie przede wszystkim po to, aby uniknąć w przyszłości niezwykle trudnych dla gmin sytuacji jak choćby ta związana ze sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w nierealnym terminie.

USTAWA

O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM „POTRZEBY ZMIAN”

Zarząd Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP z siedzibą w Krynicy działając w imieniu gmin uzdrawiskowych, skierował do szerokiego grona posłów pismo z prośbą o uwzględnienie w czasie prac nad zmianą ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym kwestii związanych z pilną potrzebą wprowadzenia zmian w zapisie art. 38 ust 2 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych (Dz. U. z dnia 1 września 2005 r. wraz z późn. zmianami).

Przywołany art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie...(...) brzmi

„Gmina która uzyskała status uzdrawiska lub status obszaru ochrony uzdrawiskowej, sporządza i uchwała miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego na zasadach określonych w odrębnych przepisach, w terminie 2 lat od dnia uzyskania statusu”.

Pragniemy zaznaczyć, że wszystkie uzdrawiska w liczbie 43 na mocy art. 59 ust. 1 ustawy uzdrawiskowej stały się uzdrawiskami ex lege z dniem 2 października 2005 r. tj. z chwilą wejścia w życie przepisów ustawy.

Przyjęty zapis art. 38 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy spowodował, że zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r., na obszarach gdzie brak jest obowiązującego planu, gmina uzdrawiskowa utraciła możliwość wydawania decyzji o warunkach zabudowy aż do czasu uchwalenia planu (*„Jeżeli wniosek o ustalenie warunków zabudowy dotyczy obszaru, w odniesieniu do którego istnieje obowiązek sporządzenia planu miejscowego, postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia warunków zabudowy zawieszają się do czasu uchwalenia planu”*).

Ponieważ obowiązek sporządzenia planu wynikający z art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie...(...) dotyczy całego obszaru uzdrawiska, - a gminy uzdrawiskowe w większości nie mają uchwalonych planów zagospodarowania przestrzennego, - **proces inwestycyjny w gminach uzdrawiskowych został całkowicie zahamowany.**

Prowadzi to do poważnych konfliktów społecznych, bo mieszkańcy i inwestorzy, - z oczywistą szkodą dla siebie, ale i dla gminy, - nie mogą realizować żadnej

inwestycji w gminie uzdrowiskowej. Nie bez znaczenia jest i to, że gminy uzdrowiskowe tracą możliwość lokalizowania i realizowania inwestycji infrastrukturalnych wspieranych przez fundusze unijne, bo nie mogą uzyskać stosownych pozwoleń budowlanych.

Podjęmowane w kilku uzdrowiskach próby wydawania decyzji administracyjnych o warunkach zabudowy kończą się niekorzystnie dla: obywateli, inwestorów i gmin uzdrowiskowych zarówno przed Samorządowymi Kolegiami Odwoławczymi jak i Sądami Administracyjnymi (liczne orzecznictwo sądowo-administracyjne).

Pragniemy także podnieść, że zapis art. 38. ust. 2 cyt. ustawy uzdrowiskowej powoduje niemożność dokonywania podziału nieruchomości. Jeżeli bowiem nieruchomości położona jest na obszarze objętym obowiązkiem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, to w procedurze zatwierdzania podziałów nieruchomości ma zastosowanie art. 94 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, który zobowiązuje gminę do zawieszenia postępowania administracyjnego w sprawie podziału nieruchomości do czasu uchwalenia planu.

Obszar uzdrowiska z reguły pokrywa się z granicami administracyjnymi obszaru gminy lub jednostki pomocniczej. W wielu gminach obszar uzdrowiska obejmuje jedną dużą miejscowość, kilka lub nawet kilkanaście miejscowości, które są wyłączone z procesu inwestowania i obrotu nieruchomościami na skutek zapisu art. 38 ust. 2 cyt. ustawy uzdrowiskowej.

Sporządzenie planu miejscowego dla takich obszarów, jest nie tylko bardzo kosztowne dla gmin, ale i wymagające wielu opracowań specjalistycznych i uzgodnień które nie są możliwe do wykonania w określonym ustawą dwuletnim okresie czasu.

W procesie pośpiesznego (koniec kadencji Sejmu) uchwalania ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. zapewne nie było intencją ustawodawcy, aby doprowadzić do całkowitego zahamowania procesu inwestycyjnego w uzdrowiskach i tym samym zahamowanie rozwoju uzdrowisk, ale fakt prawny nastąpił i wywołał bardzo poważne skutki prawne.

W tej sytuacji zachodzi pilna potrzeba zmiany zapisu art. 38 ust. 2 ustawy z dnia

28 lipca 2005 r. o lecznictwie....(…), aby umożliwić gminom wydawanie decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o podziale nieruchomości, a tym samym dać możliwość lokowania inwestycji w uzdrowisku tak mieszkańcom i inwestorom jak i samym gminom.

Ze swojej strony proponujemy, aby obowiązek uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ograniczyć jedynie do strefy ścisłej ochrony uzdrowiskowej „A”, która i tak jest dużym obszarem (zazwyczaj ponad 100 ha) i wymagać będzie dużego nakładu środków ze strony gminy.

Jeżeli nasz pogląd zostałby podzielony, to proponujemy następujący nowy zapis art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie....(…).

- „Gmina która uzyskała status uzdrowiska lub status obszaru ochrony uzdrowiskowej sporządza i uchwała miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla strefy ochrony uzdrowiskowej „A” na zasadach określonych w odrębnych przepisach”

Równocześnie do art. 38 cyt. wyżej ustawy uzdrowiskowej proponujemy dodać ustęp 3 o treści:

„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla strefy ochrony uzdrowiskowej „A” gmina uchwała w terminie 3 lat od dnia uzyskania potwierdzenia spełnienia warunków koniecznych do uzyskania lub zachowania statusu uzdrowiska”.

Zaproponowane zapisy pozwolą na wydawanie decyzji o warunkach zabudowy i podziałów nieruchomości, i pozwolą na szybkie uruchomienie procesów inwestycyjnych.

Podkreślamy, że sprawa ta jest niezwykle pilna i ważna ze względu na wstrzymany proces inwestycyjny w większości gmin uzdrowiskowych.

**Autor: Jan Golba
Prezes Zarządu SGU RP**

Kolektory słoneczne dla mieszkańców Szczawnicy

- SKUTECZNYM SPOSOBEM NA OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI W GMINACH UZDROWISKOWYCH

1. Ogólna charakterystyka zagadnienia

Szczawnica jest gminą uzdrowiskową na której ciąży szczególne obowiązki w zakresie ochrony środowiska. Dotyczą one przede wszystkim spełnienia określonych norm z zakresu: ochrony powietrza, wody, gleby, hałasu. Normy te dla obszarów uzdrowiskowych są zaostrzone i wymagają dla ich spełnienia podejmowania czasami niekonwencjonalnych działań. Zadania własne gmin uzdrowiskowych są szersze niż pozostałych gmin a szczególnie zostały określone w art. 46 ustawy z dnia 28 lipca 2005 o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych. Wśród zadań, które zostały wymienione w tym artykule znajduje się kwestia spełnienia wymagań w zakresie dopuszczalnych norm zanieczyszczeń powietrza. Oznacza to, że obowiązek spełnienia tychże norm został przypisany gminie i różni się on w swoich rozwiązaniach w stosunku do innych gmin gdzie normy z zakresu ochrony powietrza dotyczą indywidualnych emitentów. Ta sytuacja spowodowała, że Szczawnica musiała poszukać

odrębnej drogi w zakresie ograniczenia zanieczyszczeń powietrza a w tym szczególnie ograniczenia niskiej emisji. Samo przekonywanie mieszkańców do zmiany czynnika grzewczego celem ograniczenia niskiej emisji w tym przypadku nie wystarczy, bowiem normy zanieczyszczeń powietrza w uzdrowisku w porównaniu do norm zanieczyszczeń w innej niż uzdrowisko miejscowości są daleko ostrzejsze. W związku z powyższym gmina Szczawnica zdecydowała się stworzyć program ograniczenia niskiej emisji poprzez montaż kolektorów słonecznych, który obejmowałby gospodarstwa domowe oraz podmioty gospodarcze.

2. Celowość stosowania odnawialnych źródeł energii

Ochrona środowiska przyrodniczego, jego kształtowanie i rekonstrukcja stanowi jedno z najtrudniejszych wyzwań stojących przez współczesnym pokoleniem. Gwałtowny rozwój przemysłu pociąga za sobą nie tylko wzrost gospodarczy ale również rozwój zagrożeń dla środowiska naturalnego. Coraz większa jednak świad-

domość ekologiczna, kieruje podejmowane działania w ramach produkcji, turystyki czy usług w stronę odnawialnych źródeł energii. Główną przyczyną popularności tego trendu, jest nieszkodliwość odnawialnych źródeł energii dla środowiska oraz ich niewyczerpywalność. Racjonalne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii jest jednym z istotnych elementów zrównoważonego rozwoju danego regionu, niosącego takie korzyści jak np.: zmniejszenie emisji gazów i pyłów do atmosfery, ograniczenie zużycia paliw kopalnianych, dywersyfikacji źródeł produkcji energii czy chociażby poprawa wizerunku regionu wdrażającego technologie przyjazne środowisku.

3. Cel ograniczania niskiej emisji

Problem niskiej emisji dotyczy prawie każdego miasta i gminy w Polsce, a uciążliwy jest zwłaszcza w przypadku gmin uzdrowiskowych. Definiując pojęcie niskiej emisji w małej gminie, można powiedzieć, że jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie paliwa odbywa się w nieefektywny sposób. W polskich realiach zagrożenie niską emisją jest bardzo wysokie, głównie z przyczyny sto-

sowania w mieszkalnictwie komunalnym i indywidualnym niskosprawnych urządzeń grzewczych, spalania złej jakości paliw energetycznych, złego stanu technicznego urządzeń i instalacji kotłowych oraz nieprawidłowej ich eksploatacji. Duża ilość emitorów wprowadzających zanieczyszczenia z kominów o niewielkiej wysokości powoduje, że zjawisko to jest bardzo uciążliwe. Zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej. Zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł niskiej emisji są coraz poważniejszym problemem ekologicznym, ekonomicznym, zdrowotnym i społecznym. Poza negatywnym oddziaływaniem na środowisko zawarte w emitowanych do powietrza spalinach tlenki węgla, siarki i azotu, groźne związki chloru, fluoru i metali ciężkich oraz pyły wraz z kancerogennymi smołowymi aerozolami są również odpowiedzialne za dziesiątki tysięcy przypadków schorzeń. Wpływ źródeł niskiej emisji na organizm ludzki może powodować choroby układu krążenia wywołane niedotlenieniem, zmniejszenie odporności układu odpornościowego i zwiększoną jego zachorowalność, alergie, bóle głowy, bezsenność, ryzyko nowotworów, nadumieralność. Na otoczenie wpływa natomiast poprzez zatrucie gleby, niszczenie

roślinności, zwiększenie ilości trujących substancji w warzywach i owocach, niszczenie warstw zewnętrznych budynków.

Statystyki są przerażające. Według raportów zachodnich ekspertów, w Polsce z powodu zanieczyszczenia powietrza umiera rocznie ok. 28 tys. osób, najwięcej spośród wszystkich krajów wspólnoty. Niska emisja jest szczególnie uciążliwa w tzw. sezonie grzewczym. Wtedy to z tysięcy palenisk domowych do atmosfery dostają się tony zanieczyszczeń. Z tym problemem można jednak skutecznie walczyć, co potwierdzają zrealizowane przez część gmin programy modernizacyjne istniejących niskosprawnych emitorów. Oprócz rozwijania komunalnych sieci ogrzewania, dwa najważniejsze kierunki tych działań to oszczędność i termomodernizacja oraz wymiana przestarzałych źródeł ciepła na nowoczesne i proekologiczne. Przy wsparciu środków finansowych z różnego rodzaju funduszy współfinansujących tego typu inwestycje, samorządy mogą realizować programy likwidacji niskiej emisji, polegające m.in. na pomocy finansowej dla tych mieszkańców, którzy zdecydują się wymienić swoje stare urządzenia grzewcze na nowoczesne i proekologiczne. Realizacji takich programów sprzyjają dobrze rozwinięte społeczne relacje partnerskie w regionie oraz odpowiedni poziom wiedzy, świadomości i aktywności zainteresowanych podmiotów.

4. Metody pozyskiwania energii z wykorzystaniem źródeł odnawialnych

Odnawialne źródło energii jest to źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię słoneczną, energię wiatru, czy biomasy, a także energię kinetyczną płynącej wody i wewnętrzne ciepło Ziemi. Przy obecnym poziomie cywilizacji technicznej za odnawialne źródło energii można w pewnym sensie uznać także tę część odpadów komunalnych i przemysłowych, która nadaje się do energetycznego przetworzenia, zwłaszcza tworzywa sztuczne. Odnawialne źródła energii w przeciwieństwie do tradycyjnych są przyjazne dla człowieka i środowiska, i są istotnym czynnikiem polityki zrównoważonego rozwoju, zabezpieczając rosnące zapotrzebowanie na energię. Tradycyjne źródła energii (węgiel, ropa, gaz) zanieczyszczają środowisko, a w dodatku

zapasy ich zaczynają się kurczyć. Natomiast odnawialne źródła energii przyczyniają się do ochrony środowiska naturalnego, ochrony konwencjonalnych złóż surowców energetycznych, promują rozwój regionalny, obniżają rachunki za energię oraz pozwalają tworzyć miejsca pracy.

Wszystkie odnawialne źródła energii można wykorzystywać w gospodarce komunalnej i gminnej. Wybór źródła lub źródeł zależy od lokalnych warunków środowiska geograficznego, gdyż nie wszystkie źródła występują lub są osiągalne i jednakowo opłacalne w każdym miejscu kraju. Podstawową przyczyną, dla której władze gminne winny zainteresować się możliwościami wykorzystania na swoim terenie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych jest niedawno uchwalona ustawa „Prawo energetyczne”. Jedną ze sfer powierzonych ostatnio władzom gmin przez Ustawodawcę jest ustalenie planu zaopatrzenia w ciepło. Ustawa nakazuje, by w procesie planowania uwzględniać m. in. możliwości wykorzystania lokalnych zasobów energii. Tak więc samorządy mają prawny obowiązek zwrócenia uwagi także na odnawialne źródła energii, dostępne na terenie gminy.

5. Analiza możliwości pozyskania środków na zadania z zakresu ochrony środowiska z różnych źródeł finansowania

Posiadanie odpowiednich środków finansowych jest niezbędnym warunkiem wdrożenia programu polityki środowiskowej. Środki na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska pochodzić mogą z następujących źródeł:

- Budżet Państwa,
- Własne środki samorządu terytorialnego,
- Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- EkoFundusz,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013,
- Program Rolnośrodowiskowy,
- Kredyty udzielane na preferencyjnych warunkach,
- Komercyjne kredyty bankowe,
- Własne środki inwestorów.

5.1 Własne środki samorządu terytorialnego

Na realizację części zadań samorząd terytorialny będzie musiał przeznaczyć własne środki. Jest to niezbędne również z tego względu, że do uzyskania niektórych dotacji konieczne jest zainwestowanie w przedsięwzięcie własnych środków na wymaganym poziomie. Fundusze te pochodzą z bieżących środków, takich jak np. podatki i opłaty lokalne, udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

5.2 Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Fundusze Ochrony Środowiska mają za zadanie wspieranie realizacji inwestycji ekologicznych, a także działań nieinwestycyjnych (edukacja ekologiczna, opracowania naukowo-badawcze i ekspertyzy dotyczące zagadnień związanych z ochroną środowiska).

Przedsięwzięcia finansowane przez FOŚiGW muszą spełniać następujące kryteria:

- zgodności z polityką ekologiczną państwa,
- efektywności ekologicznej,
- efektywności ekonomicznej,
- uwarunkowań technicznych i jakościowych,
- zasięgu oddziaływania,
- wymogów formalnych.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspiera finansowo przedsięwzięcia podejmowane dla poprawy jakości środowiska w Polsce, traktując jako priorytetowe te zadania, których realizacja wynika z konieczności wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej. Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przewiduje dofinansowanie poprzez pożyczki i dotacje wdrażania projektów związanych z realizacją programów ochrony poszczególnych elementów środowiska. WFOŚiGW udziela pożyczek na korzystnych warunkach oprocentowania i spłat oraz dofinansowania niektórych zadań w formie dotacji.

Gminny Fundusz Ochrony Środowiska daje możliwość finansowania projektów

związanych z realizacją programu ochrony środowiska w gminie, a także daje możliwość stosowania dopłat do likwidacji uciążliwych emitorów spalin (np. lokalne kotłownie - zamiana czynnika grzewczego), likwidacji zagrożeń środowiska (np. utylizacja azbestu, dzikich wysypisk, odpadów itp.).

5.3 EkoFundusz

EkoFundusz jest fundacją powołaną w 1992 r. przez Ministra Finansów, której celem jest efektywne administrowanie środkami pochodzącymi z ekokonwersji polskiego długu.

Zadaniem EkoFunduszu jest dofinansowywanie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska, które mają przynieść efekt w skali nie tylko regionu czy kraju, ale także wpływają na osiągnięcie celów ekologicznych uznanych za priorytetowe w skali europejskiej, a nawet światowej. EkoFundusz udziela wsparcia finansowego w formie bezzwrotnych dotacji. Pomoc finansową uzyskać mogą jedynie projekty dotyczące inwestycji bezpośrednio związanych z ochroną środowiska (w ich fazie implementacyjnej), a w dziedzinie ochrony przyrody również projekty nieinwestycyjne.

5.4 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013

Głównym celem Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko koncentruje się na działaniach o charakterze strategicznym i ponadregionalnym. Ponad 66% wydatków będzie przeznaczonych na realizację celów Strategii Lizbońskiej. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie 17 osi priorytetowych, w tym sześć bezpośrednio dotyczy ochrony środowiska. Na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 zostanie przeznaczonych ponad 36,3 mld euro. Ze środków Unii Europejskiej będzie pochodziło 27 848,3 mln euro

(w tym ze środków Funduszu Spójności - 21 511,06 mln euro tj. 77% oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego - 6 337,2 mln euro tj. 23%). Przy uwzględnieniu sześciu priorytetów „proekologicznych” (I-V i X) ochrona środowiska będzie miała do dyspozycji ok. 5,5 mld euro na lata 2007-2013 z Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

5.5 Program Rolnośrodowiskowy

Jednym z instrumentów finansowych we Wspólnej Polityce Rolnej (WPR) jest Krajowy Program Rolnośrodowiskowy, który włączony jest do krajowych Planów Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). Program Rolnośrodowiskowy jest tworzony w oparciu o Rozporządzenie Rady (WE) 1257/1999 w sprawie wsparcia rozwoju wsi oraz Rozporządzenie Komisji Europejskiej 445/2002. Krajowy Program Rolnośrodowiskowy oznacza dla rolnika możliwość otrzymania płatności za działania podjęte na rzecz ochrony przyrody i zachowania dobrego stanu środowiska we własnym gospodarstwie. Do realizacji programu może przystąpić rolnik lub osoba prawna prowadząca działalność rolniczą, jeżeli posiada gospodarstwo o minimalnej powierzchni 1 ha i przestrzega zasad Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej.

5.6 Kredyty udzielane na preferencyjnych warunkach

Preferencyjne kredyty na inwestycje proekologiczne, bez możliwości umorzeń udzielane są przez Bank Ochrony Środowiska S.A. (BOŚ). BOŚ przy udzielaniu pożyczek kieruje się podobnymi kryteriami jak FOŚiGW. Są to: efektywność ekologiczna zadania i jego zgodność z priorytetami dla polityki ekologicznej województwa.

5.7 Kredyty komercyjne

Komercyjne kredyty bankowe ze względu na duże koszty finansowe związane z oprocentowaniem, nie powinny być brane pod uwagę jako podstawowe źródła finansowania inwestycji, lecz jako uzupełnienie środków z pożyczek preferencyjnych. Samorządy są obecnie postrzegane przez banki jako interesujący i wiarygodni klienci, stąd dostęp do kredytów jest coraz łatwiejszy. Warunki komercyjnych kredytów

inwestycyjnych udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego są zazwyczaj każdorazowo negocjowane indywidualnie.

5.8 Własne środki inwestorów prywatnych

Niektóre inwestycje będą pokrywane ze środków własnych różnych podmiotów gospodarczych i inwestorów prywatnych. Inwestycje przewidywane do realizacji przez podmioty gospodarcze mogą być dofinansowywane z kredytów komercyjnych oraz uzupełniać z funduszy ochrony środowiska, pod warunkiem uznania danego zadania za priorytetowe.

6. Modelowe rozwiązanie ograniczenia niskiej emisji zastosowane w SZCZAWNICY

6.1 Szczawnica - położenie

Szczawnica położona jest w pięknej dolinie Grajcarka prawobrzeżnego dopływu Dunajca pomiędzy Pasmem Radziejowej i Małymi Pieninami na wysokości 430 - 560 m n.p.m. w strefie przygranicznej polsko-słowackiej. Szczawnica leży na granicy dwóch jednostek geologicznych beskidzkiego fliszu zbudowanego przede wszystkim z piaskowców i łupków, oraz Pienińskiego Pasa Skatkowego zbudowanego z wapieni. Warunkiem geologicznym miasto uzdrowskowe Szczawnica zawdzięcza swoje wody mineralne. Około 2/3 obszaru należącego do miasta to lasy, co ma korzystny wpływ na jego mikroklimat. Chronią one przed wiatrami i zapewniają czyste powietrze. Ponadto duże nasłonecznienie i mała ilość opadów stwarzają wymarzone warunki dla turystów i kuracjuszy pragnących podreperować swoje zdrowie. Szczawnicę otaczają ze wszystkich stron tereny chronione, bogate w walory przyrodniczo-krajobrazowe, a są to: Pieniński Park Narodowy, PIENAP na Słowacji, Popradzki Park Krajobrazowy. Szczawnica jest miastem przygranicznym, sąsiadującym ze Słowacją, położonym w jednym z najpiękniejszych zakątków południowej Polski, na styku Pienin i Beskidu Sądeckiego. Miejscowość rozbudowała się w malowniczej dolinie Grajcarka, prawobrzeżnego dopływu Dunajca, na powierzchni 8 727 ha. Liczy 7,5 tys. mieszkańców. Początki Szczawnicy sięgają XV wieku. Przyczyną jej rozwoju

stało się wykorzystanie w XIX wieku tutejszych źródeł kwaśnych wód mineralnych, zwanych przez górali „szczawami”. Od tej pory Szczawnica, posiadająca dodatkowo specyficzny mikroklimat, należy do najbardziej znanych i licznie odwiedzanych uzdrowisk w Polsce.

6.2 Opis stanu istniejącego

Dominującym źródłem energii cieplnej w zabudowaniach jednorodzinnych na terenie Szczawnicy są nadal kotłownie opalane węglem kamiennym i koksem, które stanowią ok. 50% wszystkich kotłowni. Coraz bardziej popularnymi głównie ze względu na swój komfort pracy oraz swą bezobsługowość stają się kotłownie olejowe, które obecnie stanowią już ok. 25% wszystkich kotłowni pracujących w zabudowaniach jednorodzinnych. Pozostałą grupę źródeł energii stanowią instalacje zasilane elektrycznie przy użyciu term. Sprawność obecnych źródeł zasilania w energię ciepłą jest bardzo niska. Wpływa to na duże (niepożądane w takiej skali) zanieczyszczenie środowiska na obszarze szczególnie cennym pod względem przyrodniczym, uzdrowiskowym oraz turystycznym. Istotnym czynnikiem wpływającym na zły stan środowiska naturalnego w Szczawnicy i okolicach jest również spalanie złej jakości paliw energetycznych.

6.3 Opis stanu docelowego

Władze miasta Szczawnica przystąpiły do realizacji programu „**Ograniczenie niskiej emisji poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii przez odbiorców indywidualnych i zbiorowych na terenie miasta Szczawnica z użyciem instalacji solarnych**”.

Celem Programu jest ograniczenie niskiej emisji poprzez zakup oraz montaż instalacji solarnych służących do wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz uzyskanie na ten cel pomocy finansowej ze środków zewnętrznych dla odbiorców indywidualnych i zbiorowych. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii pozwoli na ograniczenie tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji do atmosfery pyłów i gazów pochodzących głównie z palenisk domów jednorodzinnych i lokalnych kotłowni. Plan zakłada wykonanie instalacji kolektorów słonecznych dla obiektów mieszkalnych oraz zbiorowych o łącznej

powierzchni absorpcji ok. 4 600 m² - 2 300 kolektorów słonecznych. W modernizowanych obiektach przewidziano zamontowanie dodatkowych zbiorników na ciepłą wodę użytkową. Kolektory słoneczne zostaną zamontowane na dachach budynków lub za pomocą konstrukcji wolnostojącej będą one umieszczone na dostępnym terenie tuż przy obiekcie i połączone ze stacjami solarnymi. Stacja solarna jest urządzeniem służącym do transportu energii solarnej zgromadzonej przez kolektory do zbiorników magazynujących ciepłą wodę użytkową. Układ taki jest zabezpieczony przed zanikiem napięcia elektrycznego oraz przegrzaniem wody w zasobnikach. System sterowania monitoruje temperatury w zbiorniku i w kolektorach. Układ sterowania jest w pełni zautomatyzowany i bezobsługowy.

W lecie zapotrzebowanie na ciepło do podgrzania ciepłej wody użytkowej z temperatury zasilania do temperatury użytkowej będzie pokrywał układ kolektorów słonecznych, a przy braku słońca lub dużym rozbiorze wody układ może być wspomagany z istniejących kotłowni. Zimą układ solarny będzie stanowił wstępny podgrzew c.w.u., a dogrzanie nastąpi za pomocą istniejącej kotłowni. Na podstawie ankiety przeprowadzonej na terenie miasta Szczawnicy określono ilość obiektów, których właściciele zadeklarowali chęć uczestniczenia w programie ograniczenia niskiej emisji poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii z zastosowaniem kolektorów słonecznych. Na podstawie ankiet obliczono łączną ilość kolektorów słonecznych, która wynosi 2 300 paneli słonecznych.

Energia pozyskana w ciągu roku z instalacji solarnych złożonych z 2 300 kolektorów słonecznych planowanych do zamontowania na terenie Szczawnicy będzie kosztowała się na poziomie ok. **3 968 [MWh/rok], co daje:**

- 50 % tej energii tj. ok. 1 984 [MWh/rok] będzie zastępowało energię ciepłą wytwarzaną do tej pory w kotłowniach węglowych o założonej średniej sprawności 60%,
- 25 % tej energii tj. ok. 992 [MWh/rok] będzie zastępowało energię ciepłą wytwarzaną do tej pory w kotłowniach olejowych o założonej średniej sprawności 70%,
- 25 % tej energii tj. ok. 992 [MWh/rok] będzie zastępowało energię ciepłą wytwarzaną do tej pory z wykorzysta-

niem term elektrycznych o założonej średniej sprawności 70%.

6.4 Analiza rozwiązania zastosowanego w Szczawnicy.

Szczawnica jest gminą uzdrowiskową, na której ciążyą szczególne obowiązki w zakresie ochrony środowiska. Dotyczą one przede wszystkim spełnienia określonych norm z zakresu: ochrony powietrza, wody, gleby, hałasu. Normy te dla obszarów uzdrowiskowych są zastrzeżone i wymagają dla ich spełnienia podejmowania czasami niekonwencjonalnych działań. W związku z powyższym gmina Szczawnica zdecydowała się stworzyć program ograniczenia niskiej emisji poprzez montaż kolektorów słonecznych, który obejmowałby gospodarstwa domowe oraz podmioty gospodarcze. Obecnie obowiązujące przepisy prawne nie pozwalały bowiem na udzielenie pomocy finansowej dla gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych jeżeli powierzchnia montowanych solarów nie przekraczała 50m². Stworzenie wspólnego programu pozwala na objęcie nim dużej liczby podmiotów i uzyskanie tym samym wspólnego efektu ekologicznego. Pierwszym krokiem poczynionym przez Władze Miasta i Gminy Szczawnica było rozeznanie możliwości pozyskania dofinansowania na zakup i montaż solarów dla indywidualnych odbiorców. Ponieważ budynki w gospodarstwach domowych jak również obiekty podmiotów gospodarczych nie są własnością gminy przewidziano w ramach tego programu zachowanie własności solarów przez gminę, a ich użyczenie podmiotom i gospodarstwom domowym na określony przedział czasowy na podstawie zawartej umowy użyczenia. Po okresie amortyzacji który zostanie ustalony przez gminę, solarzy będą mogli zostać sprzedane użytkownikom za przystępną kwotę. Aby umożliwić sprawne zarządzanie projektem i jego realizację a także umożliwić osobom fizycznym i prawnym dokonanie wpłat stanowiących wkład własny w realizację projektu, mieszkańcy założyli stowarzyszenie osób fizycznych (EKO-Szczawnica) za pośrednictwem którego uczestniczyć będą w programie ograniczenia niskiej emisji. Gmina natomiast podpisała ze stowarzyszeniem umowę na realizację wspólnego przedsięwzięcia. By zachęcić i przekonać mieszkańców do uczestnictwa w progra-

mie Władze Szczawnicy zorganizowały szereg spotkań środowiskowych, gdzie za pomocą prezentacji multimedialnej przedstawiono warunki uczestnictwa w programie, korzyści z tym związane oraz harmonogram jego realizacji. Na spotkaniach tych mieszkańcy otrzymywali ankiety, na podstawie których obliczono wielkość zapotrzebowania na kolektory słoneczne. By zapewnić trwałość deklaracji składanych przez mieszkańców na podstawie których opracowano wnioski o udzielenie dotacji, każdy uczestnik zobligowany był do wpłaty 10% wartości instalacji kolektorów dla własnego gospodarstwa, obliczając go na podstawie bazowej kwoty 4.000 zł za jeden kolektor słoneczny (średnia wartość kolektora wraz z montażem oraz potrzebną instalacją grzewczą). Kolejnym etapem realizacji przedsięwzięcia było złożenie wniosków o dofinansowanie realizacji programu do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz EkoFunduszu. Z dwóch źródeł dofinansowania (NFOŚiGW Warszawa, WOŚiGW Kraków) Miasto i Gmina Szczawnica otrzymała zapewnienie o dofinansowaniu przedsięwzięcia do łącznej wysokości ok. 65% wartości zakupu i montażu kolektorów słonecznych. Na mieszkańcach deklarujących udział w projekcie, spoczywa więc obowiązek pokrycia jedynie pozostałych 35% wartości instalacji słonecznych. Łączna wartość całego projektu wynosi obecnie 8 435 320,00 zł i jest to jedna z większych inicjatyw podejmowanych przez Władze Szczawnicy w celu ochrony środowiska. To innowacyjne i nowatorskie rozwiązanie zaproponowane przez Szczawnicę, poddawane było wnikliwej analizie prawnej przez ekspertów NFOŚiGW w Warszawie przez blisko dwa lata. Dopiero po tym czasie, Szczawnica jako pierwsza gmina w Polsce zaproszona została do podpisania umowy na podstawie której zrealizuje swój program ograniczenia niskiej emisji w miejscowości. Efektem prac zespołów prawnych oraz cierpliwego wyczekiwania przez mieszkańców Szczawnicy jest modelowe rozwiązanie, z którego obecnie mogą korzystać wszystkie samorządy w Polsce realizując programy ochrony środowiska na swoim terenie.

**Autor: Tomasz Hurkała
Sekratrz UMiG Szczawnica**

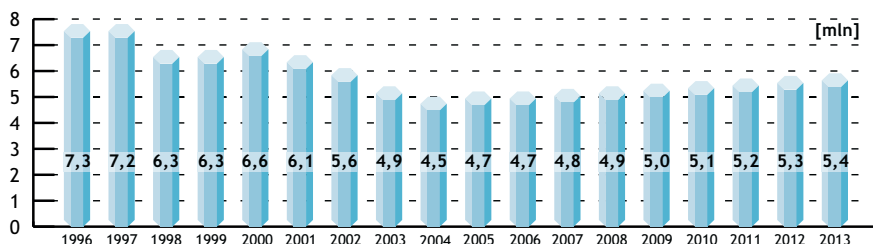
Międzynarodowe Targi Turystyczne w Kijowie

W dniach 7 - 9 października 2008 r. w Kijowie odbywały się kolejne XV Międzynarodowe Targi Turystyczne „UKRAINE'2008”. Na 8.500 m² powierzchni wystawienniczej swoje ciekawe i różnorodne oferty prezentowało ponad 800 organizacji i firm turystycznych z 40 krajów całego świata. Targi odwiedziło blisko 60.000 gości, w tym około 21.000 reprezentantów branży turystycznej.

Wystawcami polskiego stoiska narodowego byli: Polska Organizacja Turystyczna, Hotel „Rychło”, Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy „Złoty Sen”, Intourist Polska, Miasto Kraków, Krynicka Organizacja Turystyczna, Dolnośląska

Organizacja Turystyczna, Małopolskie Centrum Promocji Turystyki LTD, Hotel „MAJOR” Kraków, Region Podkarpacki, Miasto Łódź, ORBIS Travel, Atlas Business Service, Zespół Sanatoryjno Wczasowy ARKA - MEGA Kołobrzeg oraz Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych, które jako jedyne posiadało kompleksową ofertę polskich uzdrowisk.

Zdaniem statystyków i naukowców dobra passa turystyki przyjazdowej do Polski będzie trwać jeszcze przez najbliższe lata. W roku 2007 łączne przychody z turystyki przyjazdowej wzrosły o 8 % i osiągnęły poziom 24,3 mld zł (z czego 46% to wpływy od turystów,

Źródło: Instytut Turystyki Warszawa.

a pozostała część od odwiedzających jednodniowych'). Pomyślnie wygląda również analiza prognostyczna wykonana przez Instytut Turystyki w Warszawie dot. przyjazdów turystów z Rosji, Białorusi i Ukrainy na lata 2009-2013.

To bardzo optymistyczny scenariusz zważywszy że w ostatnich latach 2003-2007 wprowadzane zmiany w polskiej polityce wizowej nie sprzyjały rozwijaniu turystyki przyjazdowej ze wschodu. Utrzymanie wzrastającej tendencji przyjazdowej wymaga kontynuacji działań promocyjnych, zaangażowania wszystkich podmiotów występujących na rynku którym zależy na utrzymaniu dotychczasowej współpracy polsko-wschodniej. Zaplanowane wydarzenia o zasięgu międzynarodowym takie jak: Rok Chopinowski w 2010, prezydencja Polski w Unii Europejskiej i wreszcie wspólna organizacja z Ukrainą trzeciej co do wielkości imprezy medialnej na świecie - Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej zwiększają szanse na osiągnięcie wyznaczonego celu jakim jest utrzymanie wzrostowego ruchu turystycznego.

Zgodnie z danymi Departamentu Turystyki w 2012 r. Polskę powinno od-

wiedzić 19 mln turystów zagranicznych (w tym znacząca ilość turystów ze wschodu), wydatki cudzoziemców powinny kształtować się na poziomie 11,0 mld USD - o 20% więcej niż w 2008 roku. To niepowtarzalna szansa dla całej branży turystycznej i uzdrowiskowej oraz wszystkich podmiotów uczestniczących w obsłudze ruchu turystycznego. Realizacja tak wielu znaczących dla kraju działań medialnych wymaga pracy i zaangażowania branży turystycznej i uzdrowiskowej. Polska Organizacja Turystyczna jako reprezentacja rządu odpowiedzialna za budowanie wizerunku Polski na świecie zdecydowała się na przeprowadzenie w latach 2008-2012 serii działań marketingowych promujących polskie miasta, w których odbywać się będą wydarzenia związane z EURO 2012. Celem wzmocnienia przepływu informacji turystycznej na wschodzie otwarto końcem roku 2007 Ośrodek Informacji Turystycznej w Kijowie. Stojący na czele oddziału dyrektor Włodzimierz Szczurek rozpoczął szereg akcji promocyjnych prasowych i telewizyjnych, które mają na celu upowszechnianie wiedzy o Polsce jako kraju atrakcyjnym turystycznie

wśród turystów i touroperatorów. Trwają prace nad przygotowaniem unikalnych produktów związanych z tak wyjątkowym wydarzeniem sportowym, które propagowanie będą za pośrednictwem kijowskiego oddziału.

Z pewnością długoterminowe korzyści dla branży turystycznej może przynieść dobrze zorganizowana kampania promocyjna poprzedzająca Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej i trwająca na kilka lat po ich zakończeniu. Szczególną rolę w tym procesie mogą odegrać miejscowości uzdrowskie, zlokalizowane w pobliżu dużych miast w których odbywać się będą wiodące wydarzenia sportowe. Na gospodarzach miasta spoczywać będzie bowiem ciężar przygotowania właściwej infrastruktury sportowej, hotelowej, transportowej gwarantującej swobodne przemieszczanie kibiców i uczestników wydarzeń sportowych. Szczególnie poszukiwane będą obiekty hotelowe, wypoczynkowe o bardzo wysokim standardzie usług, a także ośrodki zapewniające zabiegi rekondycyjne, wzmacniające, regenerujące oraz usługi wellness i spa. Z powyższego faktu zdają sobie sprawę zarówno hotelarze jak również

przedstawiciele uzdrowisk, którzy już dzisiaj zabiegają o licencję umożliwiającą włączenie się w organizację imprez sportowych. Biorąc powyższe pod uwagę, Stowarzyszenie Gmin Uzdrowskich RP zamierza kontynuować (rozpoczętą w 2002 roku) agresywną kampanię promocyjną na wschodzie. Wspólnie z Polską Organizacją Turystyczną będzie wypracowywać plany i podejmować działania promocyjne, które przyczynią się do budowy pozytywnego wizerunku naszego kraju.

Na wzrost przyjazdów turystów ze wschodu i z innych krajów Europy liczy również Jan Sienkiewicz - prezes Polskiego Stowarzyszenia Flisaków Pienińskich, który przyjechał na targi na zaproszenie Stowarzyszenia Gmin Uzdrowskich RP. Regionalne, pienińskie stroje przedstawiciele flisackiej reprezentacji przyciągały uwagę odwiedzających.

Zdaniem Prezesa - spływ na flisackiej tratwie jednym z najpiękniejszych przełomów rzecznych w Europie -przełomem Dunajca to nie tylko możliwość obcowania z niepowtarzalną i pełną uroku przyrodą Pienińskiego Parku Krajobrazowego ale fascynująca przygoda dla każdego tu-

Stoisko SGU RP podczas targów w Kijowie

rysty, to wyjątkowa okazja na zapoznanie turysty z regionalnymi zwyczajami, folklorem i kulturą. Dlatego tak niepowtarzalna atrakcja turystyczna powinna zostać włączona zarówno w oferty lokalnych biur podróży jak również touroperatorów krajowych i zagranicznych. Mamy nadzieję, że zapoczątkowana współpraca z władzami Polskiego Stowarzyszenia Flisaków Pienińskich przyczyni się do wzrostu przyjazdów turystów ze wschodu w okresie letnim i stanie się pomostem do podejmowania wielu ciekawych inicjatyw promocyjnych.

Autor: Katarzyna Rymarczyk-Wajda

1 Departament Turystyki - www.mg.gov.pl

XVIII Kongres Uzdrowisk Polskich w Muszynie

Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP, Unia Uzdrowisk Polskich oraz Izba Gospodarcza „Uzdrowiska Polskie” serdecznie zapraszają do wzięcia udziału w organizowanym w Muszynie w dniach 4 - 6 czerwca 2009 r. - **XVIII Kongresie Uzdrowisk Polskich pn. „Innowacyjne kierunki rozwoju turystyki uzdrowiskowej i leczenia uzdrowiskowego”**.

Kongres Uzdrowisk Polskich jest ogólnopolską, najbardziej prestiżową konferencją uzdrowiskową, która od 1992r. na stałe wpisała się w kalendarz najważniejszych wydarzeń dla branży uzdrowiskowej i turystycznej. Kongres corocznie gromadzi liczną reprezentację polityczną i zawodową związaną ze środowiskiem uzdrowiskowym, a także przedstawicieli władz administracji rządowej i samorządowej, środowisk naukowych, medycznych, podmiotów uzdrowiskowych, gmin uzdrowiskowych itp.

W tym roku Kongres będzie miał charakter międzynarodowy, bowiem po raz pierwszy w historii wezmą w nim udział również władze Europejskiego Związku Uzdrowisk.

Kongres będzie się odbywać pod patronatem najwyższych władz rządowych, a w Komitecie Honorowym zasiadają: przedstawiciele rządu (w randze ministrów), samorządów wojewódzkich i świata nauki (o uznanym dorobku w zakresie medycyny, leczenia uzdrowiskowego, turystyki).

Wystąpienia i referaty na tegorocznym Kongresie zostały starannie dobrane, -przede wszystkim po to, aby dostarczyć jego uczestnikom najnowszych i najbardziej aktualnych informacji, zapoznać z najnowszymi osiągnięciami medycyny uzdrowiskowej i kierunkami rozwoju uzdrowisk oraz wzbudzić twórczy niepokój pozwalający na wypracowanie programu działania na najbliższe lata.

Wszystkie sprawy organizacyjne XVIII Kongresu Uzdrowisk Polskich prowadzi w imieniu Organizatorów - Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP, ul. Czarny Potok 27/24; 33-380 Krynica-Zdrój, e-mail: biuro@sgurp.pl.

**Poniżej zamieszczamy program
XVIII Kongresu Uzdrowisk Polskich.**

[jedziemy do wód w 49](#)

4 CZERWIEC 2009r. (czwartek)

14.00

Przyjazd gości i uczestników Kongresu do miejsc zakwaterowania

Recepcja Kongresu – Centrum Informacji Turystycznej Urzędu Miasta i Gminy Uzdrowskiej Muszyna. Rynek 31;33–370 Muszyna.

16.00

Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Gmin Uzdrowskich RP.

Miejsce obrad: Hotel BEATA Żłockie 103.

Zebranie Członków Stowarzyszenia Unia Uzdrowskich Polskich.

Miejsce obrad: Hotel BEATA Żłockie 103.

17.00

Walne Zgromadzenie Członków Izby Gospodarczej „Uzdrowska Polskie”.

Miejsce obrad: Hotel ACTIVA Żłockie 78.

I aut. - 18.30, II aut. - 19.30

Wyjazd uczestników kongresu spod obiektów: Hotel KLIMEK oraz Hotel ACTIVA.

19.00

„Zielone Grillowanie”.

Miejsce: Strzelnica Myśliwska na Bradowcu (za okazaniem zaproszeń).

I aut. - 23.00, II aut. - 23.30

Powrót do miejsc zakwaterowania.

5 CZERWIEC 2009r. (piątek)

7.30 - 8.30

Śniadanie (w miejscu zakwaterowania)

I aut. - 8.30, II aut. - 8.45

Wyjazd na obrady kongresowe autokarem spod Hotelu ACTIVA.

9.00 - 10.15

UROCZyste OTWARCIE KONGRESU:

Miejsce obrad: Sala konferencyjna w Hotelu KLIMEK****SPA Żłockie 107.

- Waldemar Serwiński - Burmistrz Miasta i Gminy Uzdrowskiej Muszyna;
- Jan Golba - Prezes Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowskich RP;

- dr n. med. Waldemar Andrzej Krupa - Prezes Zarządu Izby Gospodarczej „Uzdrowska Polskie”;
- Jerzy Szymańczyk - Prezes Stowarzyszenia Unia Uzdrowskich Polskich.

KONCERT MUZYCZNY

Recital skrzypcowy - Kaja Danczowska, Justyna Danczowska.

10.15 - 11.30

WYSTĄPIENIA ZAPROSZONYCH GOŚCI:

- MINISTROWIE,
- PARLAMENTARZYŚCI,
- WOJEWODA MAŁOPOLSKI,
- MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO,
- Wręczenie statuetki „Asklepiosa”,
- Rozpoczęcie obrad: Powołanie Komisji Uchwał i Wniosków.

11.30 - 14.15

OBRADEY PANELOWE

PANEL I - UZDROWISKOWY

„DO UZDROWISK PO ZDROWIE.

Miejsce obrad: Sala konferencyjna w Hotelu KLIMEK****SPA Żłockie 107.

Moderatorzy: dr n. med. Waldemar

Andrzej Krupa - Prezes Zarządu Izby Gospodarczej „Uzdrowska Polskie”, Jerzy Szymańczyk - Prezes Stowarzyszenia Unia Uzdrowskich Polskich.

Paneliści:

- prof. dr hab. n. med. Irena Ponikowska - Krajowy Konsultant w dziedzinie Balneologii i Medycyny Fizykalnej „Tradycja, nowoczesność i innowacyjność w lecznictwie uzdrowskim naszych czasów”;
- dr Sigrun Lang - Prezes Europejskiego Związku Uzdrowskich „Czy w Europie występuje zmierzch uzdrowskich i klasycznego leczenia?”;
- prof. dr hab. n. med. Aleksander Sieroń - Kierownik Katedry i Oddziału Klinicznego Chorób Wewnętrznych, Angiologii i Medycyny Fizykalnej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego „Uzdrowsko w XXI wieku”;
- dr n. med. Janka Zalesakova - Wiceprezes Europejskiego Związku

Uzdrowisk „Jakość i standard usług w uzdrowiskach europejskich”;

12.30 - 12.45 Przerwa kawowa.

- dr n. med. Zbigniew Teter - Zastępca Prezesa ds. Służb Mundurowych Narodowy Fundusz Zdrowia „Perspektywy finansowania leczenia uzdrowiskowego przez NFZ”;
- Jadwiga Kawwa – Dyrektor Departamentu Prewencji i Rehabilitacji ZUS „Nowe kierunki rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS”;
- Elżbieta Biłobran-Überman - Radca Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego „Rehabilitacja lecznicza w Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS”;
- dr n. med. Waldemar Andrzej Krupa - Prezes Zarządu Izby Gospodarczej „Uzdrowiska Polskie” „Warunki niezbędne do prawidłowego funkcjonowania leczenia uzdrowiskowego”;
- dr n. med. Katarzyna Wencel - Członek Zarządu, Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa Przedsiębiorstwo Uzdrowiskowe Ustroń S.A. „Rehabilitacja uzdrowiskowa - doświadczenia świadczonych usług po pierwszym roku funkcjonowania”;
- Jerzy Szymańczyk - Prezes Stowarzyszenia Unia Uzdrowisk Polskich, Prezes Zarządu Zespołu Uzdrowisk Kłodzkich S.A. „Bariery rozwoju leczenia uzdrowiskowego”;

14.15 - 15.40 Przerwa obiadowa. (posiłki w miejscu zakwaterowania).

14.20

Wyjazd na obiad autokarem spod Hotelu KLIMEK.

15.30

Powrót na obrady spod Hotelu ACTIVA.

15.00 - 15.30

Konferencja Prasowa

Sala konferencyjna Hotel BEATA Złockie 103 (wyłącznie dla dziennikarzy i zaproszonych gości).

15.45 - 18.35

PANEL II - GOSPODARCZY „UZDROWISKA I ICH PROBLEMY”.

Miejsce obrad: Sala konferencyjna w Hotelu KLIMEK****SPA Złockie 107

Moderatorzy: Jan Golba - Prezes Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP, Waldemar Serwiński – Burmistrz Miasta i Gminy Uzdrowiskowej Muszyna.

Paneliści:

- prof. dr hab. inż. arch. Elżbieta Węclawowicz-Bilska Wydział Architektury i Urbanistyki, Dyrektor Instytutu Projektowania Miast i Regionów, Politechnika Krakowska „Zagospodarowanie przestrzenne uzdrowisk w Polsce i w Europie - analiza porównawcza”;
- prof. dr hab. inż. arch. Elżbieta Węclawowicz-Bilska Wydział Architektury i Urbanistyki, Dyrektor Instytutu Projektowania Miast i Regionów, Politechnika Krakowska „Zagospodarowanie przestrzenne uzdrowisk w Polsce i w Europie - analiza porównawcza”;
- dr Reinhard Petry - Dyrektor ds. Marketingu i Zarządzania Europejskiego Związku Uzdrowisk „Marketing uzdrowiskowy w państwach europejskich”;

- dr Reinhard Petry - Dyrektor ds. Marketingu i Zarządzania Europejskiego Związku Uzdrawisk „Marketing uzdrawiskowy w państwach europejskich”;
- Dagmara Korbasińska - Zastępca Dyrektora Departamentu Organizacji Ochrony Zdrowia Ministerstwo Zdrowia „Propozycje dotyczące zmian w ustawie uzdrawiskowej - zaawansowanie prac”;

17.05 - 17.20 Przerwa kawowa.

- dr Tomasz Turek - Katedra Prawa Finansowego Uniwersytet Śląski Katowice „Problemy prawne związane z interpretacją przepisów podatkowych odnoszących się do uzdrawisk”;
- dr Grażyna Pająk - Bielska Wyższa Szkoła im. J. Tyszkiewicza, konsultant naukowy firmy AQUAcell, Dyrektor Centrum Promocji Zdrowia Herbacell „Jak utrzymać zdrowie w cywilizowanym świecie?”;
- dr Mieczysław Kucharski - Krajowa Izba Gospodarcza „Przemysł Rozlewniczy” „Przemysł rozlewniczy wód butelkowanych w Polsce”;
- mgr Jerzy Więcek - Wiceprezes Zarządu Unii Uzdrawisk Polskich, Prezes Spółki „Sanatoria Dolnośląskie” „Sanatoria Dolnośląskie Spółka z o.o. - przykład kierunkowych przekształceń w dolnośląskiej służbie zdrowia”;

I aut. - 18.45, II aut. - 19.00

Wyjazd uczestników Kongresu spod Hotelu KLIMEK do miejsc zakwaterowania.

I aut. - 19.30, II aut. - 19.45

Wyjazd uczestników Kongresu spod Hotelu KLIMEK do Hotelu ACTIVA na uroczystą kolację.

20.00

Uroczysta kolacja Hotel ACTIVA Złockie 78 (za okazaniem zaproszeń).

24.00

Powrót do miejsc zakwaterowania (do dyspozycji gości bus osobowy).

6 CZERWIEC 2009r. (sobota)

7.30 - 9.00

Śniadanie (w miejscu zakwaterowania).

52 [jedziemy do wód w](#)

I aut. - 8.45, II aut. - 9.00

Wyjazd na obrady kongresowe autokarem spod Hotelu ACTIVA.

9.15 - 12.20

PANEL III - NAUKOWY „DO UZDRAWISK PO KONDYCJĘ - INNOWACYJNE KIERUNKI ROZWOJU TURYSTYKI UZDRAWISKOWEJ”.

Miejsce obrad: Sala konferencyjna w Hotelu KLIMEK****SPA Złockie 107.

Moderator: prof. zw. dr hab. Andrzej Rapacz – Kierownik Katedry Marketingu i Zarządzania Gospodarką Turystyczną, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu.

Paneliści:

- prof. zw. dr hab. Andrzej Rapacz - Kierownik Katedry Marketingu i Zarządzania Gospodarką Turystyczną, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu „Innowacje z percepcji menedżmentu, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego i klientów uzdrawisk”;
- prof. dr hab. inż. Tadeusz Słomka - Prorektor AGH Kraków „Turystyka uzdrawiskowa i rekreacja jako podstawa nowoczesnego produktu uzdrawiskowego”;
- prof. dr hab. inż. Tadeusz Słomka - Prorektor AGH Kraków „Turystyka uzdrawiskowa i rekreacja jako podstawa nowoczesnego produktu uzdrawiskowego”;
- dr Małgorzata Januszewska - Katedra Marketingu i Zarządzania Gospodarką Turystyczną, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu „Innowacyjne uzdrawisko oparte na wiedzy”;

10.35 - 10.55 Przerwa kawowa.

- dr inż. Alicja Kicińska - Katedra Geologii Ogólnej, Ochrony Środowiska i Geoturystyki, Akademia Górniczo-Hutnicza Kraków, „Nowe propozycje zagospodarowania turystycznego w polskich uzdrawiskach”;
- dr Andrzej Hadzik - AWF Katowice „Turystyka wellness jako przykład innowacyjnego kierunku w uzdrawiskach. Teoria i praktyka”;

- dr Tadeusz Burzyński - Dziekan Wydziału Turystyki i Promocji Zdrowia GWSH Katowice, Dyrektor Instytutu Turystyki w Krakowie „**Kształcenie i doskonalenie zawodowe jako element innowacji w uzdrowiskach polskich**”;
- dr n. biol. Grzegorz Żydowicz - Specjalista ds. produktu 7 RED Medicolux Sp. z o. o. „**Zastosowanie terapii światłem spolaryzowanym w medycynie, ze szczególnym uwzględnieniem fizjoterapii**”;

12.20 - 12.35 Przerwa kawowa.

12.35 - 13.55

PANEL IV - SPA „DO UZDROWISK PO URODĘ”.

Miejsce obrad: Sala konferencyjna w Hotelu KLIMEK****SPA Łódzkie 107.

Moderator: prof. dr inż. Jacek Arct – Rektor Wyższej Szkoły Zawodowej Kosmetyki i Pielęgnacji Zdrowia Warszawa.

Paneliści:

- prof. dr inż. Jacek Arct - Rektor Wyższej Szkoły Zawodowej Kosmetyki i Pielęgnacji Zdrowia Warszawa „**Znaczenie nowoczesnej edukacji w sektorze SPA**”;
- dr Andrzej Ignaciuk - Wiceprezes Międzynarodowej Unii Medycyny Estetycznej „**Czy medycyna estetyczna stanowi zagrożenie czy uzupełnienie leczenia uzdrowiskowego?**”;
- dr Piotr Sznalewski - Sekcja Medycyny Estetycznej PTL Warszawa „**Nowoczesny sprzęt i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, rehabilitacji oraz SPA**”;
- Bolesław Kazalski - Prezes Uzdrowska Iwonicz -Zdrój S.A. „**Naturalne kosmetyki uzdrowiskowe źródłem zdrowia i urody**”;

13.55 - 15.15 Przerwa obiadowa
(w miejscu zakwaterowania).

14.00

Wyjazd na obiad autokarem spod Hotelu KLIMEK.

15.05

Powrót na obrady spod Hotelu ACTIVA.

15.15 - 16.15

PODSUMOWANIE KONGRESU.

Miejsce obrad: Sala konferencyjna w Hotelu KLIMEK****SPA Łódzkie 107.

- Sprawozdanie z realizacji uchwały z XVII Kongresu Uzdrowisk Polskich (Jerzy Szymańczyk – Prezes Zarządu Stowarzyszenia Unia Uzdrowisk Polskich);
- Uchwały;
- Zakończenie Kongresu (Waldemar Serwiński - Burmistrz Miasta i Gminy Uzdrowskiej Muszyna, Jan Golba - Prezes Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowskowych RP, Jerzy Szymańczyk - Prezes Zarządu Stowarzyszenia Unia Uzdrowisk Polskich, Waldemar Andrzej Krupa - Prezes Izby Gospodarczej „Uzdrowiska Polskie”).

16.30

Wyjazd spod Hotelu KLIMEK do miejsc zakwaterowania.

20.30

Wyjazd na koncert
(prosimy o zgłoszenie udziału w recepcji Hotelu KLIMEK).

21.00

Koncert Andrzeja „Piaska” Piasecznego
Amfiteatr Zapopradzie Muszyna Al. Zdrojowa (Organizator: Burmistrz Miasta i Gminy Uzdrowskiej Muszyna).

24.00

Powrót do miejsc zakwaterowania.

7 CZERWIEC 2009r. (niedziela)

8.00 – 9.30

Śniadanie (w miejscu zakwaterowania).

9.30–12.00

- Wyjazd Kolejką Gondolową na Jaworzynę Krynicką (dla zainteresowanych)

12.00 - 13.30

- Zwiedzanie Zamku w Starej Lubowni (dla zainteresowanych).

13.30 - 14.30

- obiad w miejscach zakwaterowania i wyjazd uczestników Kongresu.

jedziemy do wód w 53

Joga jako system ćwiczeń fizycznych

POZWALAJĄCY ZACHOWAĆ ZDROWIE I DOBRE SAMOPOCZUCIE NA DŁUGIE LATA

Niezwykle ciekawą propozycję dotyczącą włączenia rekreacji ruchowej w wachlarz świadczonych usług leczniczych i rekreacyjnych przedstawił podczas ubiegłorocznego Kongresu Uzdrawisk Polskich prof. dr hab. Janusz Szopa - pełniący funkcję kierownika Katedry Turystyki i Rekreacji AWF w Katowicach. Prezentacja nowej formy rekreacji ruchowej „hatha jogi” zyskała zainteresowanie prof. Ireny Ponikowskiej, która zaproponowała nawiązanie bliższej współpracy pomiędzy Towarzystwem Balneologii i Medycyny Fizykalnej a AWF Katowice. Uzgodniono, że opracowany wspólnie zostanie program nowej formy rekreacji ruchowej, który będzie mógł być wdrażany w ośrodkach sanatoryjnych i wypoczynkowych. Poniżej zamieszczamy kolejny referat prof. dr hab. Janusza Szopy system ćwiczeń „Joga”, który może wzbogacić aktualną ofertę usług uzdrowiskowych i pełnić wiodącą funkcję w sektorze szeroko rozumianej profilaktyki.

Wprowadzenie

Ważnym wyzwaniem w Polsce podobnie jak i w całej Unii Europejskiej jest aktywi-

zacja osób starszych. Ich populacja z roku na rok wzrasta. Osoby te dysponują dużą ilością wolnego czasu i zwykle są świadome pozytywnego wpływu aktywności ruchowej na ich zdrowie i samopoczucie.

W przypadku osób starszych ma to szczególne znaczenie, bowiem bycie aktywnym oznacza dla nich samodzielność i niezależność w sensie sprawności ruchowej. Osoby starsze są najczęstszymi kuracjuszami w uzdrowiskach i należy im zaproponować bezpieczne ćwiczenia fizyczne, które mogą w znacznym stopniu przyczynić się do poprawy kondycji, gibkości i spowolnić procesy inwolucyjne. Ze względu na ograniczone zdolności adaptacyjne do wysiłku fizycznego, istnieje szereg przeciwwskazań do różnego rodzaju ćwiczeń fizycznych dla osób starszych. Nie wszystkie formy rekreacji ruchowej są dla nich odpowiednie. Należy w przypadku ich dobierania brać pod uwagę intensywność i objętość tych ćwiczeń, rodzaj wysiłku, wykonywanego ruchu itp. Przebadanym przez autorów bezpiecznym systemem ćwiczeń dla seniorów jest rekreacyjny system ćwiczeń fizycznych jogi (hatha joga), który to system z powodzeniem od lat stosowany jest w niemieckich kurortach.

[jedziemy do wód w 55](#)

Cechy systemu ćwiczeń fizycznych jogi

W naukach o kulturze fizycznej pod pojęciem rekreacji ruchowej rozumie się aktywność ruchową, którą wykonuje się dobrowolnie w czasie wolnym. Jej celem jest odnowa a nawet pomnażanie sił psychofizycznych. Ministerstwo Sportu i Turystyki hatha jogę traktuje jako rekreację ruchową. W praktyce w czasie wykonywania ćwiczeń uczestnicy zajęć powoli przyjmują daną pozycję (asanę), trwają w niej przez określony czas, a następnie powoli z niej wychodzą. Zajęcia z hatha jogi kończą się ćwiczeniami relaksacyjnymi. Trenowanie przez dłuższy czas asan powoduje między innymi nabycie bardziej prawidłowej postawy ciała, zwiększenie zakresu ruchu w stawach oraz poprawę wytrzymałości i siły mięśni. Ćwiczący mogą również odnieść szereg innych korzyści zdrowotnych [Górna, Szopa 2008, Grabara, Szopa 2006, 2008, Ortenburger, Górna, Szopa 2004, Raub 2002, Szopa 2006].

Dla każdego uczestnika zajęć można indywidualnie dopasować intensywność, tempo oraz rodzaj ćwiczeń w zależności od stanu jego zdrowia i sprawności fizycznej. Podstawową zasadą hatha jogi, jaką stosuje się podczas ćwiczeń jest zasada

„nie szkodzić”. Ćwiczy się rozważnie, mając na uwadze stan swojego organizmu „tu i teraz” a więc swoje możliwości, umiejętności, samopoczucie, ewentualne dolegliwości zdrowotne. Unika się ćwiczeń do bólu lub nadmiernego napięcia ciała, bezdechu, gwałtownych ruchów i szybkich zmian pozycji.

Ten sposób podejścia do aktywności ruchowej oraz ukierunkowanie się na odczuwanie pracy ciała podczas jej wykonywania, jest bezpieczny dla zdrowia i daje ćwiczącym fizyczne i psychiczne odprężenie, poczucie bezpieczeństwa i pełnej kontroli swojego ciała, co zwłaszcza w przypadku osób starszych jest niezwykle istotne.

Badania nad wpływem ćwiczeń hatha jogi

Od kilku lat autorzy artykułu prowadzą zajęcia z rekreacji ruchowej w oparciu o system ćwiczeń hatha jogi w Uniwersytecie Trzeciego Wieku działających w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie i w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Wyniki tych badań potwierdziły w sposób jednoznaczny wpływ ćwiczeń fizycznych jogi na zwiększenie sprawności fizycznej i poprawę kondycji psychicznej osób ćwiczących, obniżenie poziomu

stresu, mniejsze odczuwanie wcześniejszych dolegliwości, poprawę postawy ciała, zwiększenie tolerancji na zmęczenie, zwiększenie głębokości oddechu, łatwiejsze osiągnięcie spokoju, zwiększenie dystansu do rzeczywistości, polepszenie koncentracji, lepsze zrozumienie siebie, poprawę stosunków z innymi osobami oraz sposobu myślenia o nich, zmianę stylu życia i większą samokontrolę, wzrost kreatywności oraz wzrost poczucia bezpieczeństwa [Górna, Ortenburger, 2004, Ortenburger, Górna, Szopa, 2004, Grabara, Szopa 2006, Grabara, Szopa 2008].

Proponowany zestaw ćwiczeń

Proponowany przez autorów system jest zestawem statycznych ćwiczeń fizycznych, preferującym równomierną pracę ciała w trzech płaszczyznach ruchu: strzałkowej, czołowej i poprzecznej co nie często zdarza się w innych formach rekreacji ruchowej. Powyżej kilka przykładów pozycji zwanych asanami w poszczególnych, wyżej wymienionych płaszczyznach ruchu.

Wnioski

Prowadzone przez autorów zajęcia z osobami starszymi i przedstawione wy-

niki badań potwierdzają potrzebę organizowania tego typu zajęć w różnych miejscach wypoczynku seniorów. System rekreacji ruchowej oparty o ćwiczenia fizyczne jogi (hatha jogę), wydłuża okres sprawności a więc niezależności i samodzielności ludzi w wieku senioralnym. Ma to bezpośredni wpływ na poprawę jakości życia osób dojrzałych.

Joga jako system ćwiczeń fizycznych pozbawiony jest elementów charakterystycznych dla sportu (brak współzawodnictwa, ćwiczenia dostosowane do umiejętności i potrzeb uczestnika zajęć). Ta forma aktywności wydłuża okres sprawności, niezależności i samodzielności ludzi w starszym wieku. Tą samą rolę spełniają ich wyjazdy do turystycznych miejscowości uzdrowiskowych. Warto więc promować zajęcia z zakresu rekreacji ruchowej oparte o system hatha jogi w polskich ośrodkach uzdrowiskowych, dla których jest to zwiększenie konkurencyjności produktowej, a dla gości jeszcze większe możliwości pozytywnego wpływu na swoje zdrowie.

Bibliografia

1. Górna J., Szopa J. 2008 „Rekreacyjne ćwiczenia jogi w kształtowaniu zdrowego stylu życia”, w *Turystyka*

i sport dla wszystkich w promocji zdrowego stylu życia, Wyd. WSTiH, Gdańsk, s. 492-499.

2. Górna J., Ortenburger D. 2004 - „Wpływ ćwiczeń hatha-jogi na zmianę samopoczucia u osób czynnych zawodowo” w : „*Stres i jego modelowanie*” pod red.: J. Szopy, M. Harciarka, Wyd. Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa, s. 149-155.
3. Grabara M., Szopa J. 2006: Hatha-Yoga influence on practitioners health state. Movement and Health, 5th International Conference, Głuchotazy, p. 235-241.
4. Grabara M., Szopa J. 2008: Pozycja tadasana (góra) w świetle kryteriów postawy prawidłowej w płaszczyźnie strzałkowej. Psychomotoryka, Ruch Peten Znaczeń, Sekułowicz, Kruk-La-socka, Kulmatycki (red.). Wyd. Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław, s. 248-256.
5. Hadzik A., 2005: Wellness w uzdrowiskach na przykładzie kurortów niemieckich. Turystyka a uzdrowiska, A. Gotowt-Jeziorska, J. Wyrzykowski (red.). Polskie Stowarzyszenie Turystki, Warszawa.
6. Nowak S., Hadzik A., Szopa J. 2008: *The spa tourism as the way of reducing stress*. Materiały pokonferencyjne (International Conference on Stress Management, Departament of Health Sciences & Yoga, Lakshmbai National Institute of Physical Education (Deemed University), Shakti Nagar, Gwalior - 474002 (M.P) Indie.
7. Ortenburger D., Górna J., Szopa J. 2004 - Hatha yoga exercises effect on selected aspects of physical and mental functioning in opinion of Częstochowa university of technology students we “*Sport training in interdisciplinary scientific researches*”, Wydawnictwo Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa.
8. Raub J. A. 2002: Psychophysiologic Effects of Hatha Yoga on Musculoskeletal and Cardiopulmonary Function: A Literature Review. The Journal Of Alternative And Complementary Medicine, Vol 8, no 6: 797-812.
9. Szopa J. 2006: Role of Indian Yoga In Psychophysical Development of Polish Society. In A Pathway to World Peace at World Peace Conference

30.01.-3.02.2006 (b), Pune, India, organized by World Peace Centre (Alandi), MAEER's MIT, Pune, India & India International Multiversity, Pune, Maharashtra State, p. 129-131.

10. Szopa J., Górna J., Grabara M., Hadzik A. 2008: Ruchowe ćwiczenia rekreacyjne dla osób w wieku seniornym. Jedziemy do wód..., Biuletyn Informacyjny nr 2-3 Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP.

**Autorzy: prof. Janusz Szopa¹,
Małgorzata Grabara²,
Joanna Górna³, Andrzej Hadzik²**

- 1 Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach i AlmaMer, Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie
- 2 Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach
- 3 Akademia Jana Długosza w Częstochowie

